

31996L0037

L 186/28

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

25.7.1996

KOMISJONI DIREKTIIV 96/37/EÜ,**17. juuni 1996,****millega kohandatakse mootorsõidukite sisustust (istmete ja nende kinnituspunktide tugevust) käsitlevat nõukogu direktiiv 74/408/EMÜ tehnika arenguga****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 6. veebruari 1970. aasta direktiivi 70/156/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste tüübikinnitust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, ⁽¹⁾ viimati muudetud komisjoni direktiiviga 95/54/EÜ, ⁽²⁾ eriti selle artikli 13 lõiget 2,

võttes arvesse nõukogu 22. juuli 1974. aasta direktiivi 74/408/EMÜ mootorsõidukite sisustust (istmete ja nende kinnituspunktide tugevust) käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, ⁽³⁾ viimati muudetud komisjoni direktiiviga 81/577/EMÜ, ⁽⁴⁾ eriti selle artiklit 5,

ning arvestades, et:

direktiiv 74/408/EMÜ on üks mitmest üksikdirektiivist EMÜ tüübikinnitusmenetluse kohta, mis kehtestati direktiiviga 70/156/EMÜ; sellest tulenevalt kohandatakse käesoleva direktiivi suhtes direktiivi 70/156/EMÜ sätteid, mis kehtivad sõiduki süsteemide, osade ja eraldi seadmetike puhul;

eelkõige direktiivi 70/156/EMÜ artikli 3 lõikes 4 ja artikli 4 lõikes 3 nõutakse, et igale üksikdirektiivile oleks lisatud teatis, mis sisaldab selle direktiivi I lisa asjakohaseid punkte, ja samuti VI lisal põhinev tüübikinnitustunnistus tüübikinnituse elektrooniliseks salvestamiseks;

teaduse arenguga seoses on võimalik käesolevat direktiivi veelgi kohandada, et parandada mootorsõidukites olevate sõitjate kaitset seoses istmete tugevuse ja peatugede paigaldamisega, nõudes Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja 17.04 tehniliste sätete täitmist, eelkõige selle eeskirja 05-seeria muudatustes ettenähtud peatugede kõrguse järgimist;

⁽¹⁾ EÜT L 42, 23.2.1970, lk 1.⁽²⁾ EÜT L 266, 8.11.1995, lk 1.⁽³⁾ EÜT L 221, 12.8.1974, lk 1.⁽⁴⁾ EÜT L 209, 29.7.1981, lk 34.

samuti on võimalik nõuda, et peatoed paigaldataks täismassiga kuni 3 500 kg M₁-, N₁- ja M₂-kategooria sõidukite välimistele esiistmetele, et vähendada tagant kokkupõrgete puhul kaelavigastuste ohtu;

istme punkti H kindlaksmääramise kord on toodud komisjoni direktiivi 77/649/EMÜ ⁽⁵⁾ III lisas, direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 90/630/EMÜ, ⁽⁶⁾ järelikult ei ole vaja seda käesolevas direktiivis uuesti esitada; viidatakse nõukogu direktiivile 74/60/EMÜ, ⁽⁷⁾ viimati muudetud komisjoni direktiiviga 78/632/EMÜ, ⁽⁸⁾ ja nõukogu direktiivile 78/932/EMÜ; ⁽⁹⁾

tulevikus tuleks kaaluda M₂-kategooria sõidukitele spetsiifiliste istmetugevusnõuete koostamist, mis põhineksid kogemustel ja õnnetuste analüüsil. Tulevikus tuleks uurida istmete toimimist liitkoormusseisundis, kui ees istub turvavööga kinnitatud sõitja ja taga turvavööga kinnitamata reisija; järgmise kahe aasta jooksul tuleks läbi viia teadusuuringud istme uue staatilise koormuskatse korra koostamiseks, mis annaks olemasoleva dünaamilise koormuskatsega võrreldes samaväärse ohutuse taseme;

tulevikus tuleks parandada peatugede antavat kaitset, mis põhineks vigastuste olemuse läbivaatamisel, kaasa arvatud kaelavigastuse kui toimimiskriteeriumi võimalik kehtestamine, kasutades selleks mannekeeni Hybrid III;

nõukogu direktiivi 77/541/EMÜ, ⁽¹⁰⁾ viimati muudetud komisjoni direktiiviga 90/628/EMÜ, ⁽¹¹⁾ muudatuse jõustumine, millega nõutakse M₂- ja M₃-kategooria sõidukites turvavöösid, sõltub turvavööde kinnituspunkte käsitleva nõukogu direktiivi 76/115/EMÜ, ⁽¹²⁾ viimati muudetud komisjoni direktiiviga 90/629/EMÜ, ⁽¹³⁾ ja istmete tugevust käsitleva käesoleva direktiivi kohandamisest tehnika arenguga;

⁽⁵⁾ EÜT L 267, 19.10.1977, lk 1.⁽⁶⁾ EÜT L 341, 6.12.1990, lk 20.⁽⁷⁾ EÜT L 38, 11.2.1974, lk 2.⁽⁸⁾ EÜT L 206, 29.7.1978, lk 26.⁽⁹⁾ EÜT L 325, 20.11.1978, lk 1.⁽¹⁰⁾ EÜT L 220, 29.8.1977, lk 95.⁽¹¹⁾ EÜT L 341, 6.12.1990, lk 1.⁽¹²⁾ EÜT L 24, 30.1.1976, lk 6.⁽¹³⁾ EÜT L 341, 6.12.1990, lk 14.

käesoleva direktiiviga ettenähtud meetmed on kooskõlas direktiiviga 70/156/EMÜ asutatud tehnika arengule kohandamise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

1. Direktiivi 74/408/EMÜ pealkirja muudetakse järgmiselt: "Nõukogu direktiiv 74/408/EMÜ, milles käsitletakse mootorsõidukite istmeid, nende kinnituspunkte ja peatugesid."

2. Direktiivi 74/408/EMÜ artikleid muudetakse järgmiselt:

1) artikli 1 lõpp sõnastatakse järgmiselt: "... v.a rööbastel liikuvad sõidukid, põllu- ja metsatöotraktorid ning kõik liikurmasinad";

2) artikkel 2 sõnastatakse järgmiselt: "... istmete ja nende kinnituspunktidega seotud põhjustel ega keelduda istmele EMÜ või siseriikliku tüübikinnituse andmisest selle tugevusega või sõitja ohutusega seotud põhjustel, kui need turvavõõdega varustatud M-kategooria sõiduki puhul vastavad vastavalt II või III lisa sätestatud nõuetele ning ilma turvavõõdeta M₂- või M₃-kategooria sõiduki või N-kategooria sõiduki puhul IV lisa nõuetele. Sõidukikategooriad on määratletud direktiivi 70/156/EMÜ IIA lisas";

3) artikkel 3 sõnastatakse järgmiselt: "... istmete või nende kinnituspunktidega seotud põhjustel või keelata mis tahes istme müüki, kasutuselevõtmist või kasutamist põhjustel, mis on seotud selle tugevuse ja sõitja ohutusega, kui need vastavad sõiduki kategooriaga seotud asjaomaste lisade nõuetele, nagu see on sätestatud artiklis 2";

4) artiklis 4 asendatakse fraas "I lisa punktis 2.2" fraasiga "vastavalt kohaldatavusele II lisa punktis 2.2, III lisa punktis 2.3 või III lisa punktis 2.4",

5) artiklis 5 asendatakse fraas "I–IV lisas" sõnaga "lisades".

3. Direktiivi 74/408/EMÜ lisasid muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi lisale.

Artikkel 2

1. Alates 1. jaanuarist 1997 ei tohi ükski liikmesriik istmete, nende kinnituspunktide ja peatugedega seotud põhjustel:

— keelduda sõidukitüübile või istmetüübile EÜ tüübikinnituse või siseriikliku tüübikinnituse andmisest või

— keelata sõidukite registreerimist, müüki, kasutuselevõtmist või istmete müüki või kasutuselevõtmist,

kui istmed, nende kinnituspunktid ja peatoed vastavad käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi 74/408/EMÜ nõuetele.

2. M₂-kategooria sõidukite puhul täismassiga kuni 3 500 kg alates 1. oktoobrist 1999 ja kõigi muude sõidukite puhul alates 1. oktoobrist 1997 liikmesriigid:

— ei anna EÜ tüübikinnitust ning

— võivad keelduda siseriikliku tüübikinnituse andmisest

sõidukitüübile istmete, nende kinnituspunktide ja peatugedega seotud põhjustel ning istmetüübile, kui käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi 74/408/EMÜ nõuded on täitmata.

3. M₂-kategooria sõidukite puhul täismassiga kuni 3 500 kg alates 1. oktoobrist 2001 ja kõigi muude M- ja N₁-kategooria sõidukite puhul alates 1. oktoobrist 1999 liikmesriigid:

— käsitlevad uute sõidukitega kaasasolevaid, vastavalt direktiivi 70/156/EMÜ sätetele koostatud vastavustunnistusi kehtetuna selle direktiivi artikli 7 lõike 1 kohaldamisel,

— võivad keelduda selliste uute sõidukite registreerimisest, müügist ja kasutuselevõtmisest, millega ei ole kaasas direktiivile 70/156/EMÜ vastavat vastavustunnistust, ja

— võivad keelduda uute istmete müügist või kasutuselevõtmisest

nende istmete, kinnitussüsteemide ja peatugedega seotud põhjustel, kui käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi 74/408/EMÜ nõuded on täitmata.

4. Alates 1. oktoobrist 1999 rakendatakse direktiivi 70/156/EMÜ artikli 7 lõike 2 kohaldamisel käesoleva direktiiviga muudetud direktiivi 74/408/EMÜ istmete kui osadega seotud nõudeid.

Artikkel 3

Kahe aasta möödumisel artiklis 4 nimetatud kuupäevast vaatab komisjon läbi järgmised küsimused:

— istme staatilise koormuskatse vastavus III lisa eesmärkidele,

- peatugede nõuded II lisa tähenduses,
- M₂-kategooria sõidukite istmete konkreetsed tugevusnõuded,
- istme tugevusnõuded liitkoormusseisundi puhul,
- turvavööde kohaldatavus küljega sõidu suunas olevate istmete suhtes.

Läbivaatamistulemuste alusel võib teha ettepaneku käesoleva direktiivi edasiseks muutmiseks direktiivi 70/156/EMÜ artiklis 13 ettenähtud korras.

Artikkel 4

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 31. detsembriks 1996 ning teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid kõnealused normid vastu võtavad, viidatakse nendes käesolevale direktiivile või lisatakse neile selline viide ametliku avaldamise korral. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 5

Käesolev direktiiv jõustub 20. päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Artikkel 6

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 17. juuni 1996

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Martin BANGEMANN

LISA

Artiklite ja I lisa vahele lisatakse järgmine lisade loetelu.

"LISADE LOETELU

- I LISA: EMÜ tüübikinnituse rakendussätted.
1. liide: Teatis (sõiduk)
 2. liide: EMÜ tüübikinnitustunnistus (sõiduk)
 3. liide: Teatis (sõidukiosa)
 4. liide: EMÜ tüübikinnitustunnistus (sõidukiosa)
 5. liide: EMÜ tüübikinnitusmärgi näidis
- II LISA: Rakendusala, mõisted ja nõuded M_1 -kategooria sõidukite puhul.
1. liide: Katsed ja kasutusjuhendid
 2. liide: Energia hajumise katse kord
 3. liide: Istmete kinnituspunktide katsemeetod
- III LISA: Rakendusala, mõisted ja nõuded M_2 - ja M_3 -kategooria teatavate sõidukite puhul.
1. liide: Istmete ja/või kinnituspunktide katsemenetlus
 2. liide: Kinnituspunktide katsemenetlus sõidukis
 3. liide: Tehtavad mõõtmised
 4. liide: Ohutustingimuste kindlaksmääramine
 5. liide: Staatilise koormuskatse nõuded ja menetlus
 6. liide: Energia neeldumise nõuded
- IV LISA: II ja III lisa alla mittekuuluvate sõidukite üldnõuded."

Lisatakse uus I lisa:

"I LISA

EMÜ TÜÜBIKINNITUSE RAKENDUSSÄTTED

1. Sõiduki EMÜ tüüvikinnituse taotlus

- 1.1. Direktiivi 70/156/EMÜ artikli 3 lõike 4 kohase taotluse M- või N-kategooria sõiduki EMÜ tüüvikinnituse saamiseks seoses istmete, nende kinnituspunktide ja peatugedega või M₂- või M₃-kategooria sõiduki EMÜ tüüvikinnituse saamiseks seoses kinnituspunktidega esitab sõiduki tootja.
- 1.2. Teatise näidis on esitatud käesoleva lisa 1. liites.
- 1.3. Tüüvikinnituskatsete tegemise eest vastutavale tehnilisele teenistusele tuleb esitada:
 - 1.3.1. kinnititava sõidukitüübi representatiivsõiduk ja sõiduki kere asjaomane osa, kui seda nõutakse;
 - 1.3.2. II või III lisa alla kuuluvate sõidukite puhul sõidukis olevate istmetüüpide lisakomplekt koos kinnituspunktidega;
 - 1.3.3. M₁-kategooria sõidukite, kuni 3 500 kg täismassiga M₂-kategooria sõidukite ja N₁-kategooria sõidukite puhul, millesse on paigaldatud või on võimalik paigaldada peatugedega istmed, esitatakse lisaks punktides 1.3.1 ja 1.3.2 sätestatud nõuetele:
 - 1.3.3.1. mahavõetavate peatugede puhul: sõidukis olevate peatugedega varustatud istmetüüpide lisakomplekt koos kinnituspunktidega;
 - 1.3.3.2. eraldi seisvate peatugede puhul: sõidukis olevate istmetüüpide lisakomplekt koos kinnituspunktidega, vastavate peatugede lisakomplekt ja sõiduki kere osa, mille külge peatugi kinnitatakse, või täielik sõiduki kere.

2. Istme osa EMÜ tüüvikinnituse taotlemine

- 2.1. Direktiivi 70/156/EMÜ artikli 3 lõike 4 kohase osa EMÜ tüüvikinnitustaotluse istmetüübi kohta esitab tootja.
- 2.2. Teatise näidis on esitatud käesoleva lisa 3. liites.
- 2.3. Tüüvikinnituskatsete tegemise eest vastutavale tehnilisele teenistusele tuleb esitada:
 - 2.3.1. kinnititava tüübi kolm istmenäidist. Igale istmele tuleb selgelt ja kustumatult märkida tootja kaubanimi või kaubamärk ja tüübimärgistus.

3. EMÜ tüüvikinnituse andmine

- 3.1. Kui asjaomased nõuded on täidetud, siis antakse EMÜ tüüvikinnitus direktiivi 70/156/EMÜ artikli 4 lõike 3 ning vajaduse korral artikli 4 lõike 4 alusel.
- 3.2. EMÜ tüüvikinnitustunnistuse näidis on esitatud:
 - 3.2.1. punktis 1 nimetatud taotluste puhul 3. liites.
 - 3.2.2. punktis 2 nimetatud taotluste puhul 4. liites.
- 3.3. Igale kinnituse saanud sõidukitüübile või istmetüübile antakse kinnitusnumber vastavalt direktiivi 70/156/EMÜ VII lisale. Sama liikmesriik ei või anda sama numbrit teisele sõidukitüübile või teisele istmetüübile.

4. Tüübi ja tüüvikinnituse muudatused

- 4.1. Käesoleva direktiivi kohaselt kinnitatud tüübi muutmisel kohaldatakse direktiivi 70/156/EMÜ artikli 5 sätteid.

5. Toodangu vastavus

- 5.1. Üldjuhul võetakse toodangu vastavust tagavad meetmed direktiivi 70/156/EMÜ artiklis 10 ettenähtud korras.

6. Märkised

- 6.1. Igal käesoleva direktiivi kohaselt kinnitatud tüübile vastaval istmel peab olema EMÜ tüübikinnitusmärk.
- 6.2. Tüübikinnitusmärgil on:
 - 6.2.1. e-tähte ümbritsev ristkülik, millele järgneb tüübikinnituse andnud liikmesriigi eraldusnumber või eraldustähed:
 1. Saksamaa
 2. Prantsusmaa
 3. Itaalia
 4. Madalmaad
 5. Rootsi
 6. Belgia
 9. Hispaania
 11. Ühendkuningriik
 12. Austria
 13. Luksemburg
 17. Soome
 18. Taani
 21. Portugal
 23. Kreeka
 - IRL Iirimaa
 - 6.2.2. direktiivi 70/156/EMÜ VII lisa punktis 4 esitatud tüübikinnitusnumbrile vastav baaskinnitusnumber, mis asub ristküliku lähedal ning mille ees on kaks numbrit tähistamaks EMÜ tüübikinnituse andmise kuupäeval direktiivis 74/408/EMÜ tehtud viimase olulise tehnilist laadi muudatuse järjenumbrit. Käesoleva direktiivi järjenumber on 00;
 - 6.2.3. ristküliku kohal lisatähis D, mis näitab, et istme tüübikinnitamiseks on läbi viidud dünaamiline koormuskatse (dünaamilised koormuskatsed) vastavalt III lisa 1. liitele.
- 6.3. Osa EMÜ tüübikinnitusmärk tuleb istmele või istmetele kinnitada nii, et see oleks selgesti loetav ja kustumatu.
- 6.4. EMÜ tüübikinnitusmärgi näidis on esitatud 5. liites.

1. liide

Teatis nr...

sõiduki EMÜ tüübikinnituse kohta seoses selle istmete, kinnituspunktide ja peatagedega vastavalt nõukogu direktiivi 70/156/EMÜ⁽¹⁾ I lisale (direktiiv 74/408/EMÜ, viimati muudetud direktiiviga 96/37/EÜ)

Vajaduse korral tuleb esitada järgmine info koos sisu loeteluga kolmes eksemplaris. Kõik vajalikud mõõtkavas ja piisavalt üksikasjalikud joonised tuleb esitada A4 formaadis või A4 formaadis voldikus. Fotod, kui neid on, peavad sisaldama piisavalt üksikasjalikku teavet.

Kui süsteemid, osad ja eraldi seadmestikud sisaldavad elektroonilisi kontrollseadmeid, tuleb esitada andmed nende töötamise kohta.

0. **Üldosa**

- 0.1. Märk (tootja kaubanimi):
- 0.2. Tüüp ja üldine kaubanduslik kirjeldus (kirjeldused):
- 0.3. Tüübi identifitseerimisandmed, kui need on märgitud sõidukile: ^(b)
- 0.3.1. Märgistuse asukoht:
- 0.4. Sõidukiliik: ^(c)
- 0.5. Tootja nimi ja aadress:
- 0.8. Koostetehas(t)e aadress(id):

1. **Sõiduki ehituse üldandmed**

- 1.1. Representatiivsõiduki fotod ja/või joonised:

9. **Kere**

- 9.1. Keretüüp:
- 9.2. Kasutatud materjalid ja ehitusmeetodid:
- 9.10. Sisustus
 - 9.10.3. Istmed
 - 9.10.3.1. Arv:
 - 9.10.3.2. Asukoht ja paigutus:
 - 9.10.3.3. Mass:
 - 9.10.3.4. Karakteristikud: osadena tüübikinnitust mitteomavate istmete puhul kirjeldus ja joonised
 - 9.10.3.4.1. istmete ja nende kinnituspunktide kohta:
 - 9.10.3.4.2. reguleerimissüsteemi kohta:
 - 9.10.3.4.3. nihutus- ja lukustussüsteemide kohta:
 - 9.10.3.4.4. turvavöö kinnituspunktide kohta (kui need on istme küljes):
 - 9.10.3.4.5. kinnituspunktidenä kasutatavate sõidukiosade kohta:

⁽¹⁾ Käesoleva teatise järjekorranumbrid ja joonealused märkused vastavad järjekorranumbritele ja joonealustele märkustele direktiivi 70/156/EMÜ I lisas. Käesoleva direktiivi tähenduses mittevajalikud jaotused on vahele jäetud.

- 9.10.3.5. Punkti R (x) koordinaadid või joonised
 - 9.10.3.5.1. Juhiste:
 - 9.10.3.5.2. Kõik muud istekohad:
 - 9.10.3.6. Torso (valmistaja poolt) ettenähtud kaldenurk
 - 9.10.3.6.1. Juhiste:
 - 9.10.3.6.2. Kõik muud istekohad:
 - 9.10.3.7. Istme reguleerimisulatus
 - 9.10.3.7.1. Juhiste:
 - 9.10.3.7.2. Kõik muud istekohad:
 - 9.10.4. Peatoed
 - 9.10.4.1. Peatugede tüüp/tüübid: istmega kokkuehitatud/mahavõetav/eraldi seisev (!)
 - 9.10.4.2. Tüübikinnituse number (numbrid), kui on teada:
 - 9.10.4.3. Kinnitamata peatugede kohta
 - 9.10.4.3.1. Peatoe üksikasjalik kirjeldus, milles on eelkõige määratletud kasutatud polstrimaterjali või -materjalide olemus, ning istmetüübi või istmetüüpide, mille tüübile soovitakse saada kinnitus, tuge ja kinnituspunktiosade asukoht ja spetsifikatsioon:
 - 9.10.4.3.2. Eraldi seisva peatoe puhul:
 - 9.10.4.3.2.1. Sõidukikere piirkonna üksikasjalik kirjeldus, mille külge peatugi on mõeldud kinnitada:
 - 9.10.4.3.2.2. Sõidukikere ja peatoe iseloomulike osade mõõtjoonised:
- Kuupäev, fail
- Taotluste puhul seoses istmete, nende kinnituspunktide ja vajaduse korral peatugedega tuleb täita kõiki eespool loetletud punkte, v.a punkt 9.10.3.4.5.
- Taotluste puhul seoses M₂- või M₃-kategorია sõidukite istmete kinnituspunktidega tuleb täita punkte 0 kuni 0,8, 1, 1.1, 9 kuni 9.2, 9.10.3.4 ja 9.10.3.4.5.

2. liide

NÄIDIS

(suurim formaat: A4 (210 × 297 mm))

EMÜ TÜÜBIKINNITUSTUNNISTUS

Ametiasutuse
tempelAndmed sõidukitüübi/osa tüübi/eraldi seadmestiku tüübi ⁽¹⁾

- tüüvikinnituse, ⁽¹⁾
- tüüvikinnituse laiendamise, ⁽¹⁾
- tüüvikinnituse andmisest keeldumise, ⁽¹⁾
- tüüvikinnituse tühistamise ⁽¹⁾ kohta

seoses direktiiviga 74/408/EMÜ, viimati muudetud direktiiviga 96/37/EÜ.

Tüüvikinnitusnumber:

Laiendamise põhjus:

I osa

- 0.1. Märk (tootja kaubanimi):
- 0.2. Tüüp ja üldine kaubanduslik kirjeldus (kirjeldused):
- 0.3. Tüübi identifitseerimisandmed, kui need on märgitud sõidukile/osale/eraldi seadmestikule: ⁽¹⁾ ⁽²⁾
- 0.3.1. Märgistuse asukoht:
- 0.4. Sõidukikategooria: ⁽³⁾
- 0.5. Tootja nimi ja aadress:
- 0.7. Osade ja eraldi seadmestike puhul EMÜ tüüvikinnitusmärgi asukoht ja kinnitusviis:
- 0.8. Koostetehas(t)e aadress(id):

II osa

1. Lisateave (vajaduse korral) (vt *addendum*)
2. Katsete eest vastutav tehniline teenistus:
3. Katseprotokolli kuupäev:
4. Katseprotokolli number:
5. Märkused (kui on) (vt *addendum*)
6. Koht:
7. Kuupäev:
8. Allkiri:
9. Loetelu tüüvikinnitusasutusele esitatud teabest, mida on võimalik taotluse korral saada.

⁽¹⁾ Mittevajalik maha tõmmata.

⁽²⁾ Kui tüübi identifitseerimisandmed sisaldavad karakteristikuid, mis ei ole käesoleva tüüvikinnitustunnistusega hõlmatud sõiduki, osa või eraldi seadmestiku kirjeldamisel asjakohased, asendatakse dokumentides need karakteristikud sümboliga "?" (nt ABC??123??).

⁽³⁾ Nagu see on määratletud direktiivi 70/156/EMÜ IIA lisas.

EMÜ tüübikinnitustunnistuse nr... addendum,

mis käsitleb sõiduki tüübikinnitust seoses direktiiviga 74/408/EMÜ, viimati muudetud direktiiviga 96/37/EÜ

1. Lisateave
- 1.1. Osa EMÜ tüübikinnitusega istmete mark ja tüüp (kui on olemas):
- 1.2. Iga istmerea kohta: individuaalne/pink, liikumatu/reguleeritav, liikumatu leen/reguleeritav leen, kokkupandav leen/reguleeritav leen. (¹)
- 1.3. Istmete asukoht ja paigutus (EMÜ tüübikinnitusega istmed ja muud istmed):
- 1.4. Turvavöö kinnituspunktiga istmed, kui on olemas:
- 1.5. Iga istme puhul: peatugede tüüp: kui need on kokku ehitatud/mahavõetavad/eraldi seisvad. (¹)
- 1.6. Sõidukitüübi lühikirjeldus istmete kinnituspunktide ja kinnituspunktide minimaalse vahemaaga seoses (tüübikinnituste puhul, mida antakse M₂- või M₃-kategooria sõidukite istmete kinnituspunktidega seoses):
5. Märkused:

(¹) Mittevajalik maha tõmmata.

3. liide

Teatis nr..
istmete kui osade EMÜ tüübikinnituse kohta

(direktiiv 74/408/EMÜ, viimati muudetud direktiiviga 96/37/EÜ)

Vajaduse korral tuleb esitada järgmine info koos sisu loeteluga kolmes eksemplaris. Kõik vajalikus mõõtkavas ja piisavalt üksikasjalikud joonised tuleb esitada A4 formaadis või A4 formaadis voldikus. Fotod, kui neid on, peavad sisaldama piisavalt üksikasjalikku teavet.

Kui süsteemid, osad ja eraldi seadmestikud sisaldavad elektroonilisi kontrollseadmeid, tuleb esitada andmed nende töötamise kohta.

0. **ÜLDOSA**

- 0.1. Märk (tootja kaubanimi):
- 0.2. Tüüp ja üldine kaubanduslik kirjeldus (kirjeldused):
- 0.5. Tootja nimi ja aadress:
- 0.7. Osade ja eraldi seadmestike puhul EMÜ tüübikinnitusmärgi asukoht ja kinnitusviis:
- 0.8. Koostetehas(t)e aadress(id):

1. **Seadme kirjeldus**

- 1.1. Karakteristikud: kirjeldus ja joonised
 - 1.1.1. Istme ja selle kinnituste kohta:
 - 1.1.2. Reguleerimissüsteemi kohta:
 - 1.1.3. Nihutus- ja lukustussüsteemide kohta:
 - 1.1.4. Turvavöö kinnituspunktide kohta (kui need on istme küljes):
 - 1.1.5. Kinnituspunktidevaheline minimaalne vahemaa:
 - 1.1.6. Peatoed (kui neid on):
- 1.2. Punkti R (x) koordinaadid või joonised:
- 1.3. Istme reguleerimisulatus:

Kuupäev, fail

4. liide

NÄIDIS

(suurim formaat A4 (210 × 297 mm))

EMÜ TÜÜBIKINNITUSTUNNISTUS

Ametiasutuse tempel

Andmed sõidukitüübi/osa tüübi/eraldi seadmestiku tüübi ⁽¹⁾

- tüüvikinnituse, ⁽¹⁾
- tüüvikinnituse laiendamise, ⁽¹⁾
- tüüvikinnituse andmisest keeldumise, ⁽¹⁾
- tüüvikinnituse tühistamise ⁽¹⁾ kohta

seoses direktiiviga 74/408/EMÜ, viimati muudetud direktiiviga 96/37/EÜ.

Tüüvikinnitusnumber:

Laiendamise põhjus:

I osa

- 0.1. Märk (tootja kaubanimi):
- 0.2. Tüüp ja üldine kaubanduslik kirjeldus (kirjeldused):
- 0.3. Tüübi identifitseerimisandmed, kui need on märgitud sõidukile/osale/eraldi seadmestikule: ⁽¹⁾ ⁽²⁾
- 0.3.1. Märgistuse asukoht:
- 0.4. Sõidukikategooria: ⁽³⁾
- 0.5. Tootja nimi ja aadress:
- 0.7. Osade ja eraldi seadmestike puhul EMÜ tüüvikinnitusmärgi asukoht ja kinnitusviis:
- 0.8. Koostetehas(t)e aadress(id):

II osa

1. Lisateave (vajaduse korral) (vt *addendum*)
2. Katsete eest vastutav tehniline teenistus:
3. Katseprotokolli kuupäev:
4. Katseprotokolli number:
5. Märkused (kui on) (vt *addendum*)
6. Koht:
7. Kuupäev:
8. Allkiri:
9. Loetelu tüüvikinnitusasutusele esitatud teabest, mida on võimalik taotluse korral saada.

⁽¹⁾ Mittevajalik maha tõmmata.

⁽²⁾ Kui tüübi identifitseerimisandmed sisaldavad karakteristikuid, mis ei ole käesoleva tüüvikinnitustunnistusega hõlmatud sõiduki, osa või eraldi seadmestiku kirjeldamisel asjakohased, asendatakse dokumentides need karakteristikud sümboliga “?” (nt ABC??123??).

⁽³⁾ Nagu see on määratletud direktiivi 70/156/EMÜ IIA lisas.

EMÜ tüübikinnitustunnistuse nr... addendum

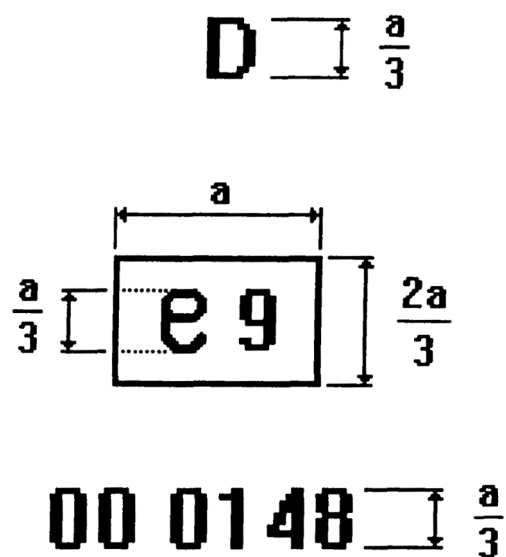
seoses istmetüübi kui osa tüübikinnitusega vastavalt direktiivile 74/408/EMÜ, viimati muudetud direktiiviga 96/37/EÜ

1. Lisateave
- 1.1. Istmetüübi, selle lisaseadmete ning reguleerimis-, nihutus- ja lukustussüsteemide lühikirjeldus koos kinnituspunktidevahelise minimaalse vahemaaga:
- 1.3. Istmete paigutus ja korraldus:
- 1.4. Turvavöö kinnituspunktiga istmed, kui on olemas:
- 1.5. Peatoetüüp (kui neid on): istmega kokku ehitatud/mahavõetav/eraldi seisev ⁽¹⁾
5. Märkused
- 5.1. Leeni tagumise osa energia neeldumise katse: jah/ei ⁽¹⁾
- 5.1.2. Joonised, mis näitavad leeni tagumise osa piirkonda, mille energia hajumist on kontrollitud:
- 5.2. Iste kinnitatud vastavalt III lisa punktile 3.2.1 (dünaamiline koormuskatse): jah/ei ⁽¹⁾
- 5.2.1. Katse nr 1: jah/ei ⁽¹⁾
- 5.2.2. Katse nr 2: jah/ei ⁽¹⁾
- 5.2.3. Katses nr 2 kasutatud turvavööde ja kinnituspunktide kirjeldus:
- 5.2.4. Katses nr 2 kasutatud lisaistme tüüp (kui see erineb tüübikinnitusega istmest):
- 5.3. Iste kinnitatud vastavalt III lisa punktile 3.2.2 (staatiline koormuskatse): jah/ei ⁽¹⁾
- 5.3.1. Katse vastavalt 5. liitele: jah/ei ⁽¹⁾
- 5.3.2. Katse vastavalt 6. liitele: jah/ei ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Mittevajalik maha tõmmata.

5. liide

EMÜ tüübikinnitusmärgi näidis

 $a \gg 8 \text{ mm}$

Sellist EMÜ tüübikinnitusmärki kandev iste on seadis, mis on kinnituse saanud Hispaanias (e9) käesoleva direktiivi (00) alusel ning kannab baaskinnitusnumbrit 0148. Kasutatud numbrid on esitatud üksnes näitena.”

Lisatakse uus II lisa:

"II LISA

RAKENDUSALA, MÕISTED JA NÕUDED M₁-KATEGOORIA SÕIDUKITE PUHUL

1. Rakendusala

- 1.0. Käesoleva lisa nõudeid kohaldatakse ainult M₁-kategooria sõidukite suhtes.
- 1.1. Käesoleva lisa nõudeid ei kohaldata klappistmete, küljega või seljaga sõidu suunas olevate istmete ega nendele istmetele kinnitatud mis tahes peatugede suhtes.
- 1.2. Direktiivi 78/392/EMÜ nõuete kohaselt tüübikinnituse saanud peatoed loetakse käesoleva direktiivi nõuetele vastavaks.
- 1.3. Piirkonnas 1 asuvate istmete tagumised osad või peatugede tagumised osad, mis vastavad sisustust käsitleva direktiivi 74/60/EMÜ I lisa punkti 5.7 nõuetele, loetakse käesoleva direktiivi vastavatele nõuetele vastavaks.

2. Mõisted

Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 2.1. *Sõiduki tüübikinnitus* – sõiduki tüübikinnitus istmete ja nende kinnituspunktide, leenide tagumiste osade konstruktsiooni ja peatugede karakteristikute suhtes.
- 2.2. *Sõidukitüüp* – mootorsõidukid, mis oluliselt ei erine selliste tunnuste poolest nagu:
- 2.2.1. istmete ehitus, kuju, mõõtmed, materjalid ja mass; istmekatted ja värvus võivad erineda; erinevust, mis ei ületa 5 % tüübikinnitusega istmetüübi massist, ei loeta oluliseks;
- 2.2.2. leenide, istmete ja istmeosade reguleerimis-, nihutus- ja lukustussüsteemide tüüp ja mõõtmed;
- 2.2.3. istme kinnituspunktide tüüp ja mõõtmed;
- 2.2.4. peatugede mõõtmed, raam, materjalid ja polster; värvus ja katted võivad erineda;
- 2.2.5. eraldi seisvate peatugede puhul peatugede kinnitusdetailide tüüp ja mõõtmed ning selle sõidukiosa karakteristikud, mille külge peatugi on kinnitatud.
- 2.3. *Iste* – ühele täiskasvanule mõeldud ühes tükis konstruktsioon koos istmekattega, mis võib, aga ei tarvitse olla sõiduki kerega lahutamatu ühendatud. Terminiga tähistatakse nii üksikist kui ühele isikule mõeldud pinkistme osa.
- 2.4. *Pinkiste* – vähemalt kahele täiskasvanule mõeldud konstruktsioon koos istmekattega.
- 2.5. *Istme kinnituspunkt* – istme sõiduki kere külge kinnitamise süsteem, kaasa arvatud sõiduki kere asjaomased osad.
- 2.6. *Reguleerimissüsteem* – seadis istme või selle osade reguleerimiseks sõitjale sobivasse asendisse. Kõnesolev seadis võimaldab eelkõige reguleerida istme asendit:
- 2.6.1. pikisuunas;
- 2.6.2. vertikaalsuunas;
- 2.6.3. istumisnurga suhtes;
- 2.7. *Nihutussüsteem* – seadis, mis võimaldab kindla vaheasendita nihutada või pöörata istet või mõnda istme osa, et hõlbustada pääsu kõnealuse istme taha.
- 2.8. *Lukustussüsteem* – seade, mis tagab istme ja selle osade püsivuse kasutusasendis.
- 2.9. *Klappiste* – aeg-ajalt kasutamiseks mõeldud lisaiste, mis on tavaliselt üles tõstetud.
- 2.10. *Püstasapind* – sõiduki keskpikitasapinnaga risti olev vertikaaltasapind.
- 2.11. *Pikitasapind* – sõiduki keskpikitasapinnaga paralleelne tasapind.
- 2.12. *Peatugi* – seade, mille eesmärk on vähendada täiskasvanud sõitja pea tahapoolse nihkumise suhet torso suhtes, et vähendada sõitja kaelalülivigastuse ohtu õnnetuse korral.

- 2.12.1. *Istmega kokkuhitatud peatugi* – peatugi, mille moodustab leeni ülemine osa. Käesolevale mõistele vastavad peatoed, mis vastavad küll allpool olevate punktide 2.12.2 ja 2.12.3 mõistetele, kuid mida saab istme või sõiduki kere küljest eemaldada ainult tööriistade abil või istmekatte osalise või täieliku eemaldamise teel.
- 2.12.2. *Mahavõetav peatugi* – peatugi, mille moodustab istmest eraldatav osa ja mis on konstrueeritud nii, et see kinnitatakse jäädavalt leeni kere külge.
- 2.12.3. *Eraldi seisev peatugi* – peatugi, mille moodustab istme eraldi osa ja on mis konstrueeritud nii, et see kinnitatakse jäädavalt sõiduki kere külge.
- 2.13. *Punkt R* – istekoha võrdluspunkt, nagu on määratletud direktiivi 77/649/EMÜ III lisas.
- 2.14. *Võrdlusjoon* – joonisel 1 esitatud mannekeenil olev joon.

3. Nõuded

- 3.1. Peatugi paigaldatakse kõigi M_1 -kategorია sõidukite kõigile välimistele esiistmetele. (Käesoleva lisa kohaselt võib tüübikinnituse anda peatugedega istmetele, mis on mõeldud muude istekohtade ja sõidukitüüpide tarvis).
- 3.2. Kõigi istmete suhtes kohaldatavad üldnõuded
- 3.2.1. Igas esitatud reguleerimis- ja nihutussüsteemis on lukustussüsteem, mis toimib automaatselt. Käetugede ja muude mugavusseadmete lukustussüsteemid ei ole vajalikud, kui need seadmed ei kujuta kokkupõrke korral sõitjate vigastamise lisaohtu.
- 3.2.2. Punktis 2.7 osutatud seadise avamisseade asub istme uksepoolel küljel. See peab olema kergelt kättesaadav, ka otse kõnealuse istme taga istuvale sõitjale.
- 3.2.3. 1 liite punktis 8.1.1 määratletud ja piirkonnas 1 asuvate istmete tagumiste osade suhtes viiakse läbi energia hajumise katse vastavalt 2. liite nõuetele. (1)
- 3.2.3.1. Nõue loetakse täidetuks, kui 2. liites määratletud korra kohaselt tehtud katsete puhul ei ületa 3 millisekundist pikema aja jooksul peakujulise katseseadme aeglustus 80 g. Lisaks selle ei teki katse käigus ega jää katsejärgselt ohtlikke teravaid ääri.
- 3.2.3.2. Punkti 3.2.3 nõudeid ei kohaldata kõige tagumiste ega vastastikku leenidega istmete suhtes.
- 3.2.4. Istmete tagumiste osade pinnal ei või olla ohtlikku karedust ega teravaid ääri, mis võiksid suurendada sõitjate raskete vigastuste ohtu. (1) See nõue loetakse täidetuks, kui 1. liite tingimustel katsetatud istmete tagumiste osade pinna kumerusraadius on vähemalt:
- 2,5 mm piirkonnas 1,
 - 5,0 mm piirkonnas 2,
 - 3,2 mm piirkonnas 3.
- Piirkonnad on määratletud 1. liite punktis 8.1.
- 3.2.4.1. See nõue ei kehti:
- erinevate piirkondade osade suhtes, mis tungivad ümbritsevast pinnast esile alla 3,2 mm ja millel on tõmbid ääred, eeldusel et esiletungiva osa kõrgus ei ületa selle poolt laiust,
 - kõige tagumiste istmete ja vastastikku leenidega istmete suhtes,
 - istmete tagumiste osade suhtes, mis asuvad iga istmerea kõige madalamat punkti R läbivast horisontaaltasapinnast allpool. (Kui istmeridadel on erinev kõrgus, pööratakse tasapind tagantpoolt alates ülles- või allapoole, nii et see moodustab vertikaalse astme, mis läbib vahetult eespool oleva istmerea punkti R),
 - selliste osade suhtes nagu elastne metallvõrk.
- 3.2.4.2. Punktis 8.1.2 määratletud piirkonnas 2 võib pindade raadius olla kuni 5 mm, kuid mitte alla 2,5 mm, eeldusel et need on edukalt läbinud 2. liites ettenähtud energia hajumise katse. Lisaks sellele peavad need pinnad olema polsterdatud, vältimaks pea otsest kontakti istme raamiga.

(1) M_1 -kategorია sõidukid vastavad käesoleva lisa lõigete 3.2.3 ja 3.2.4 sätetele, kui need vastavad direktiivi 74/60/EMÜ sätetele.

- 3.2.4.3. Kui eespool nimetatud piirkondades on osi, mis on kaetud Shore'i kõvadusest 50 pehmema materjaliga, kohaldatakse eespool olevaid nõudeid ainult jääkade osade suhtes, välja arvatud nõuded, mis on seotud 2. liite nõuetele vastava energia hajumise katsega.
- 3.2.5. 1. liite punktides 2 ja 3 kirjeldatud katse käigus või järel ei või ilmnedagi ühtki riket istmeraamis, istme kinnituspunktides, reguleerimis- ja nihutussüsteemides ega nende lukustussüsteemides. Lubatud on jäävdeformatsioonid ja sealhulgas rebendid, eeldusel et need ei suurenda kokkupõrke korral vigastuste ohtu ja et seade pidas vastu ettenähtud koormusele.
- 3.2.6. 1. liite punktis 3 kirjeldatud katsete käigus ei või lukustussüsteemid avaneda.
- 3.2.7. Katsete järel peavad nihutussüsteemid, mis on mõeldud sõitjatele juurdepääsu võimaldamiseks või soodustamiseks, olema töökorras; neid peab saama vähemalt üks kord avada ning nende abil peab saama nihutada istet või istme osa, mille tarvis need on ette nähtud.
- 3.2.8. Mis tahes muud nihutussüsteemid ning reguleerimis- ja lukustussüsteemid ei pea olema töökorras.
- 3.2.9. Peatugega istmete puhul vastab leeni ja selle lukustusseadmete tugevus punktis 2 sätestatud nõuetele, kui vastavalt punktile 4.3.6 tehtud katsete järel ei ole iste või leen purunenud; vastasel juhul tuleb näidata, et iste vastab punktis 2 sätestatud nõuetele.
- 3.2.10. Istmete (pinkide) puhul, millel on istekohti rohkem kui peatugesid, viiakse läbi punktis 2 kirjeldatud katse.
- 3.3. Istmete erinõuded, millele on paigaldatud või võib paigaldada peatoed.
- 3.3.1. Peatugi ei tohi olla sõitjatele lisaohuallikas sõidukis. Eelkõige ei tohi sellel üheski kasutusasendis olla ohtlikku karedust ega teravaid ääri, mis võiksid suurendada sõitjate vigastuste ohtu või raskust.
- 3.3.2. 1. liite punktis 8.1.1.3 määratletud piirkonnas 1 asuvate peatugede esi- ja tagumised küljed peavad läbima energia neeldumise katse.
- 3.3.2.1. Nõue loetakse täidetuks, kui 2. liites määratletud korra kohaselt tehtud katsete puhul ei ületa 3 millisekundist pikema aja jooksul peakujulise katseadme aeglustus 80 g. Lisaks selle ei teki katse käigus ega jää katsejärgselt ohtlikke teravaid ääri.
- 3.3.3. 1. liite punktis 8.1.2 määratletud piirkonnas 2 asuvate peatugede esi- ja tagumiste külgede osad peavad olema polsterdatud nii, et vältida pea otseselt kokkupuudet seadme osadega, ning need peavad täitma punkti 3.2.4 nõudeid, mida kohaldatakse piirkonnas 2 asuvate istmete tagumiste osade suhtes.
- 3.3.4. Punktide 3.3.2 ja 3.3.3 nõudeid ei kohaldata nende peatugede tagumiste külgede osade suhtes, mis on mõeldud paigaldamiseks istmetele, mille taga ei ole ühtegi istet.
- 3.3.5. Peatugi kinnitatakse istme või sõiduki kere külge nii, et peatoe polstrist või leeni külge kinnitusest ei tungiks esile jäiku ja ohtlikke osasid, kui katse käigus rakendatakse peakujulisele katseadmele survet.
- 3.3.6. Peatoega istme puhul võib kokkuleppel tehnilise teenistusega lugeda punkti 3.2.3 sätteid täidetuks, kui peatoega iste vastab punkti 3.3.2 sätetele.
- 3.4. Peatugede kõrgus
- 3.4.1. Peatugede kõrgust mõõdetakse 1. liite punktis 5 kirjelduse kohaselt.
- 3.4.2. Mittereguleeritava kõrgusega peatugede puhul peab esiistmetel olema peatugede kõrgus vähemalt 800 mm ⁽¹⁾ ja muudes istekohtades vähemalt 750 mm ⁽²⁾.
- 3.4.3. Reguleeritava kõrgusega peatoed:
- 3.4.3.1. esiistmetel on peatugede kõrgus vähemalt 800 mm ⁽¹⁾ ja muudes istekohtades vähemalt 750 mm ⁽²⁾; väärtus saadakse kõige kõrgema ja kõige madalama asendi, mida on võimalik reguleerida, vahelises asendis;
- 3.4.3.2. kõrgus ei tohi mingil juhul olla alla 750 mm ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Uute sõidukitüüpide puhul kuni 1. oktoobrini 1999 ja kõigi sõidukite puhul kuni 1. oktoobrini 2001 kohaldatakse väärtust 750 mm.

⁽²⁾ Uute sõidukitüüpide puhul kuni 1. oktoobrini 1999 ja kõigi sõidukite puhul kuni 1. oktoobrini 2001 kohaldatakse väärtust 700 mm.

- 3.4.3.3. muude istmete puhul, v.a esiistmed, võivad peatoed olla sellised, et neid saab nihutada asendisse, mille kõrgus on alla 750 mm, ⁽¹⁾ eeldusel et sõitjale on selge, et see asend ei ole mõeldud peatoe kasutamiseks;
- 3.4.3.4. esiistmete puhul võivad peatoed olla sellised, et neid saab tühja istme puhul automaatselt nihutada asendisse, mille kõrgus on alla 750 mm, ⁽¹⁾ eeldusel et need lähevad automaatselt kasutusasendisse, kui sõitja istub istmele.
- 3.4.4. Punktides 3.4.2 ja 3.4.3.1 nimetatud mõõtmeid võib vähendada, et peatoe ja katuse sisepinna, akende või sõiduki mis tahes kereosa vahel oleks piisav vahemaa; vahemaa ei või siiski ületada 25 millimeetrit. Nihutus- ja/või reguleerimissüsteemidega istmete puhul kehtib see kõigi istekohtade osas. Lisaks sellele ei või erandina punktis 3.4.3.2 sätestatust olla ühegi kasutusasendi kõrgus alla 700 mm.
- 3.4.5. Erandina punktides 3.4.2, 3.4.3.1 ja 3.4.3.2 nimetatud kõrgusenõuetest ei tohi ühegi tagumise keskmise istme või istekoha peatoe kõrgus olla alla 700 mm.
- 3.5. Istme puhul, millele saab paigaldada peatoe, kontrollitakse punktide 3.2.3 ja 3.3.2 sätete täitmist.
- 3.5.1. Seadme selle osa kõrgus, millele toetub pea ja mida mõõdetakse 1. liite punktis 5 kirjeldatud korras, ei või olla reguleeritava kõrgusega peatoe puhul alla 100 mm.
- 3.6. Mittereguleeritava kõrgusega seadme puhul ei või leeni ja peatoe vaheline tühik olla üle 60 mm. Kui peatugi on reguleeritava kõrgusega, ei või see kõige madalamas asendis olla leeni ülemisest osast kaugemal kui 25 mm. Eraldi seisvate peatugedega reguleeritava kõrgusega istmete või pinkistmete puhul kontrollitakse selle nõude täitmist istme või iga istekoha puhul.
- 3.7. Leeniga kokkuehitatud peatugede puhul on vaadeldav piirkond:
- punktist R 540 mm kaugusel oleva võrdlusjoonega risti asetseva tasapinna kohal,
 - kahe vertikaalse pikitasapinna vahel, mis asuvad mõlemal pool võrdlusjoont 85 mm kaugusel. Selles piirkonnas võib olla üks või mitu tühikut, mis nende kujust olenemata asuvad kaugusel a, mis ületab 60 mm 1. liite punktis 7 kirjeldatud mõõtmisviisi juures, eeldusel et 1. liite punkti 4.3.3.2 tehtud lisatakse järel on punkti 3.10 nõuded siiski täidetud.
- 3.8. Reguleeritava kõrgusega peatugede puhul võib olla peatoena toimiva seadme osal üks või mitu tühikut, mis nende kujust olenemata asuvad kaugusel a, mis ületab 60 mm 1. liite punktis 7 kirjeldatud mõõtmisviisi juures, eeldusel et 1. liite punkti 4.3.3.2 tehtud lisatakse järel on punkti 3.10 nõuded siiski täidetud.
- 3.9. Peatoe laius peab olema selline, et normaalselt istuva isiku pea oleks kohaselt toetatud. Nagu on kindlaks määratud 1. liite punktis 6 kirjeldatud korras, katab peatugi piirkonna, mis ulatub selle istme vertikaaltasapinnast, mille jaoks peatugi on mõeldud, mõlemal pool vähemalt 85 mm kaugusele.
- 3.10. Peatugi ja selle kinnituspunkt peavad olema sellised, et mõõdetuna vastavalt 1. liite punktis 4.3 sätestatud staatilisele menetlusele on peatoe võimaldatav maksimaalne pea nihkumine tahapoole X alla 102 mm.
- 3.11. Peatugi ja selle kinnituspunkt peavad purunenemata vastu pidama 1. liite punktis 4.3.6 määratletud raskusele. Leeniga kokkuehitatud peatugede puhul kohaldatakse käesoleva punkti nõudeid leeni osade suhtes, mis asuvad punktist R 540 mm kaugusel oleva võrdlusjoonega risti asetseva tasapinna kohal.
- 3.12. Kui peatugi on reguleeritav, ei tohi olla võimalik seda tõsta maksimaalsest toimimiskõrgusest kõrgemale, välja arvatud juhul, kui kasutaja teeb seda meelega ning see ei ole seotud reguleerimiseks vajalike toimingutega.
- 3.13. Leeni ja selle lukustusseadmete tugevus vastab 1. liite punktis 2 sätestatud nõuetele, kui vastavalt 1. liite punktile 4.3.6 tehtud katsete järel ei ole iste või leen purunenud; vastasel juhul tuleb näidata, et iste vastab 1. liite punktis 2 sätestatud nõuetele.

⁽¹⁾ Uute sõidukitüüpide puhul kuni 1. oktoobrini 1999 ja kõigi sõidukite puhul kuni 1. oktoobrini 2001 kohaldatakse väärtust 700 mm.

1. liide

Katsed ja kasutusjuhendid**1. Kõigi katsete suhtes kohaldatavad üldnõuded**

- 1.1. Leen, kui see on reguleeritav, tuleb lukustada asendisse, mille puhul on joonisel 1 kirjeldatud mannekeeni torso kalle tahapoole vertikaalse võrdlusjoone suhtes võimalikult lähedal 25 kraadile, kui tootja ei ole määranud teisiti.
- 1.2. Kui iste, selle lukustusmehhanism ja paigaldus on identne või sümmeetriline sõidukis asuva teise istmega, võib tehniline teenistus katsetada ainult ühte istet.
- 1.3. Reguleeritavate peatugedega istmete puhul viiakse katsed läbi nii, et peatoed on kõige ebasoodsamas asendis (tavaliselt kõige kõrgem asend), mida reguleerimissüsteem võimaldab.

2. Leeni ja selle reguleerimissüsteemide tugevuskatse

- 2.1. Mannekeeni selga simuleeriva osaga kohaldatakse leeni ülemisele osale pikisuunas ja tahapoole punkti H suhtes 530 Nm suurust jõumomenti. Pinkistme puhul, kus kogu tugiraam (sealhulgas peatugede tugiraam) või selle osa on ühine mitmele istekohale, viiakse katse läbi üheaegselt kõigi istekohtade suhtes.

3. Istme kinnituspunktide, reguleerimis-, lukustus- ja nihutussüsteemide tugevuskatse

- 3.1. Vastavalt 3. liite punkti 1 nõuetele rakendatakse sõiduki kogu kerele või kere representatiivosale 30 ms jooksul vähemalt 20 g suurust ettepoole suunatud pikisuunalist horisontaalset aeglustust.
- 3.2. Vastavalt punkti 3.1 nõuetele rakendatakse tahapoole suunatud pikisuunalist aeglustust.
- 3.3. Punktide 3.1 ja 3.2 nõuetele vastavust kontrollitakse istme igas asendis. Reguleeritavate peatugedega istmete puhul viiakse katsed läbi nii, et peatoed on kõige ebasoodsamas asendis (tavaliselt kõige kõrgem asend), mida reguleerimissüsteem võimaldab. Katse ajal on iste sellises asendis, et ükski väline tegur ei välista lukustussüsteemide avanemist.

Tingimused on täidetud, kui katsetatakse istet, mis on reguleeritud järgmistesse asenditesse:

- pikisuunaline asend on reguleeritud tootja osutatud kõige eesmisest normaalsest juhtimisasendist või kasutusasendist ühe sälgu või 10 mm võrra tahapoole (sõltumatu vertikaalse reguleerimisega istmete puhul pannakse istmepadi kõige kõrgemasse asendisse),
- pikisuunaline asend on reguleeritud tootja osutatud kõige tagumisest normaalsest juhtimisasendist või kasutusasendist ühe sälgu või 10 mm võrra ettepoole (sõltumatu vertikaalse reguleerimisega istmete puhul pannakse istmepadi kõige madalamasse asendisse) ning vastavalt punkti 3.4 nõuetele, kui see on asjakohane.

- 3.4. Juhul kui lukustussüsteem on selline, et muus istme asendis kui punktis 3.3 määratletud asendid oleks jõudude jaotumine lukustussüsteemidele ja kinnituspunktidele ebasoodsam kui punktis 3.3 määratletud kummagi konfiguratsiooni puhul, viiakse katsed läbi istme selles vähemsoodsas asendis.
- 3.5. Punkti 3.1 katsetingimused loetakse täidetuks, kui tootja palvel asendatakse need töökorras oleva täieliku sõiduki kokkupõrkekatses jäiga tõkke vastu käesoleva lisa 3. liite punkti 2 sätete kohaselt. Sellisel juhul reguleeritakse iste punktides 1.1, 3.3 ja 3.4 sätestatud viisil asendisse, mille puhul on jõudude jaotumine kinnituspunktiisüsteemis kõige ebasoodsam.

4. Peatoe toimimiskatse

- 4.1. Kui peatugi on reguleeritav, pannakse see kõige ebasoodsamasse asendisse (tavaliselt kõige ülemine asend), mida reguleerimissüsteem võimaldab.
- 4.2. Pinkistme puhul, kus kogu tugiraam (sealhulgas peatugede tugiraam) või selle osa on ühine mitmele istekohale, viiakse katse läbi üheaegselt kõigi istekohtade suhtes.

- 4.3. Katse
- 4.3.1. Kõik jooned, sealhulgas võrdlusjoone projektsioonid kantakse kõnealuse istme või istekoha vertikaalsele kesktasapinnale (vt joonis 2).
- 4.3.2. Nihutatud võrdlusjoon saadakse nii, et joonisel 2 osutatud mannekeeni seljaosa simuleerivale osale rakendatakse lähtejõudu, mis annab umbes punktis R tahapoole suunatud 373 Nm suuruse jõumomendi.
- 4.3.3. 165 mm läbimõõduga ümmarguse peakujulise katseseadme abil rakendatakse nihutatud võrdlusjoonele õige nurga all 65 mm kaugusel peatoe ülemisest servast lähtejõudu, mis annab umbes punktis R 373 Nm suuruse jõumomendi, võrdlusjoon jääb vastavalt punkti 4.3.2 nõuetele kindlaksmääratud nihutatud asendisse.
- 4.3.3.1. Kui tühikud ei võimalda rakendada punktis 4.3.3 kirjeldatud jõudu 65 mm kaugusel peatoe ülemisest äärest, võib seda vahemaad vähendada nii, et jõu telg läbib tühikule lähima raamiosa keskjoone.
- 4.3.3.2. II lisa punktides 3.7 ja 3.8 kirjeldatud juhtudel korratakse katset, rakendades igale tühikule 165 mm läbimõõduga kera abil jõudu, mis:
- läbib tühiku kõige väiksema osa raskuskeskme võrdlusjoonega paralleelsel pöikitasapinnal
- ja
- annab umbes punktis R 373 Nm suuruse jõumomendi.
- 4.3.4. Määratakse kindlaks ümmarguse peakujulise katseseadme puutuja Y, mis on paralleelne nihutatud võrdlusjoonega.
- 4.3.5. Mõõdetakse II lisa punktis 3.10 sätestatud vahemaa X puutuja Y ja nihutatud võrdlusjoone vahel.
- 4.3.6. Peatoe tõhususe kontrollimiseks suurendatakse punktides 4.3.3 ja 4.3.3.2 määratletud esialgset koormust kuni 890 N-ni, kui iste või leen ei purune varem.
5. **Peatoe kõrguse kindlaksmääramine**
- 5.1. Kõik jooned, sealhulgas võrdlusjoone projektsioon, kantakse kõnealuse istme või istekoha vertikaalsele kesktasapinnale, kõnealuse tasapinna ristumiskoht istmega määrab kindlaks peatoe ja leeni piirjooned (vt joonis 1a).
- 5.2. Direktiivi 77/649/EMÜ III lisa kirjeldatud mannekeen pannakse normaalasendis istmele.
- 5.3. Seejärel kantakse kõnealusel istmel oleva anekeeni võrdlusjoone projektsioon punktis 4.3.1 määratletud tasapinnale.
- Peatoe ülemise ääre puutuja S tõmmatakse võrdlusjoonega risti.
- 5.4. Punkti R ja puutuja S vaheline kaugus h on kõrgus, mida tuleb arvestada II lisa punkti 3.4 nõuete rakendamisel.
6. **Peatoe laiuse kindlaksmääramine (vt joonis 1b)**
- 6.1. Võrdlusjoonega risti olev ja punktis 5.3 määratletud puutujast S 65 mm allpool asuv tasapind S_1 määrab kindlaks piirjoonega C ümbritsetud peatoe osa.
- 6.2. Peatoe laius, mida tuleb võtta arvesse II lisa punkti 3.9 nõuete rakendamisel, on tasapinnal S_1 mõõdetud vertikaalsete pikitasapindade p ja p' vaheline vahemaa L .
- 6.3. Vajaduse korral mõõdetakse peatoe laiust ka tasapinnal, mis on võrdlusjoonega risti ja istme punktist R 635 mm kõrgusel, see vahemaa mõõdetakse piki võrdlusjoont.
7. **Peatoe tühikute vahemaa a kindlaksmääramine (vt joonis 3)**
- 7.1. 165 mm läbimõõduga kera abil määratakse kindlaks iga tühiku puhul vahemaa a peatoe esiküljel.
- 7.2. Kera viiakse tühikuga kokkupuutesse selles tühiku piirkonnas, kus kera jõudu rakendamata maksimaalselt sisse vajub.
- 7.3. Kera ja tühiku kahe kokkupuutepunkti vaheline vahemaa moodustab vahemaa a , mida võetakse arvesse hindamisel II lisa punktide 3.7 ja 3.8 alusel.

8. **Katsed energia neeldumise kontrollimiseks leenil ja peatoel**
- 8.1. Istmete kontrollitavate tagumiste osade pinnad on need, mis asuvad allpool määratletud piirkondades, mida 165 mm läbimõõduga kera puudutab, kui iste on paigaldatud sõidukisse.
- 8.1.1. Piirkond 1
- 8.1.1.1. Peatugedeta eraldi istmete puhul hõlmab see piirkond leeni tagumist osa, mis asub tootja määratletud iga ettenähtud välimise istekoha keskpikitasapinnast mõlemal pool 100 mm kaugusel olevate vertikaalsete pikitasapindade vahel ja leeni ülemisest äärest 100 mm allpool oleva võrdlusjoone kohal risti oleva tasapinna vahel.
- 8.1.1.2. Peatugedeta pinkistmete puhul ulatub see piirkond tootja määratletud iga ettenähtud välimise istekoha keskpikitasapinnast mõlemal pool 100 mm kaugusel olevate vertikaalsete pikitasapindade vahele ja leeni ülemisest äärest 100 mm allpool oleva võrdlusjoone kohal risti oleva tasapinna vahele.
- 8.1.1.3. Peatugedega istmete või pinkistmete puhul ulatub see piirkond asjaomase istme või istekoha keskpikitasapinnast mõlemal pool 70 mm kaugusel olevate vertikaalsete pikitasapindade vahele ja asub punktist R 635 mm kaugusel oleva võrdlusjoonega risti asetseva tasapinna kohal. Kui peatugi on reguleeritav, pannakse see katse ajaks kõige ebasoodsamasse asendisse (tavaliselt kõige ülemine asend), mida reguleerimissüsteem võimaldab.
- 8.1.2. Piirkond 2
- 8.1.2.1. Peatugedeta istmete või pinkistmete ning mahavõetavate või eraldi seisvate peatugedega istmete või pinkistmete puhul ulatub piirkond 2 leeni ülemisest äärest 100 mm kaugusel asuva võrdlusjoonega risti oleva tasapinna kohale, v.a piirkonna 1 osad.
- 8.1.2.2. Istmega kokkuehitatud peatugedega istmete või pinkistmete puhul ulatub piirkond 2 kõnealuse istme või istekoha punktist R 440 mm kaugusel asuva võrdlusjoonega risti oleva tasapinna kohale, v.a piirkonna 1 osad.
- 8.1.3. Piirkond 3
- 8.1.3.1. Piirkond 3 on määratletud käesoleva lisa punkti 3.2.4.1 kolmandas taandes määratletud horisontaaltasapindade kohal oleva istme või pinkistmete leeni osana, v.a piirkondades 1 ja 2 asuvad osad.
9. **Samaväärsed katsemeetodid**
- Kui kasutatakse muud katsemeetodit kui eespool olevates punktides 2, 3 ja 4 ning 2. liites määratletud katsemeetodeid, tuleb tõestada selle võrdväarsust.

KASUTUSJUHEND

Reguleeritavate peatugedega istmete puhul esitavad tootjad peatugede kasutamise-, reguleerimise-, lukustamise- ja vajaduse korral eemaldamisjuhendi.

2. liide

Energia hajumise katse kord

1. **Paigaldus, katseseadmed, salvestusvahendid ja menetlus**
 - 1.1. Ülesseadmine
 - 1.1.1. Iste kinnitatakse tootja antud kinnitusdetailidega kindlalt katsestendi külge nii, nagu see on sõidukisse paigaldatult, et see pärast lööki ei liiguks.
 - 1.1.2. Kui leen on reguleeritav, lukustatakse see 1. liite punktis 1.1 määratletud asendis.
 - 1.1.3. Kui istme juurde kuulub peatugi, paigaldatakse see leenile nii nagu sõidukis oleva istme puhul. Kui tegemist on eraldi seisva peatoega, kinnitatakse see sõiduki kere selle osa külge, mille külge see tavaliselt paigaldatakse.
 - 1.1.4. Kui peatugi on reguleeritav, pannakse see kõige ebasoodsamasse asendisse, mida reguleerimissüsteem võimaldab.
 - 1.2. Katseseade
 - 1.2.1. Seade koosneb pendlist, mille pöördtelg toetub kuullaagritele ja mille vähendatud mass⁽¹⁾ löögikeskmes on 6,8 kg. Pendli madalamas otsas on 165 mm läbimõõduga jäik peakujuline katseseade, mille kese ühtib pendli löögikeskmeaga.
 - 1.2.2. Peakujulise katseseadme külge kinnitatakse kaks kiirendusmõõturit ja kiirusemõõtja, mis on suutelised mõõtma väärtusi löögi suunas.
 - 1.3. Salvestusvahendid

Kasutatavad salvestusvahendid peavad võimaldama mõõta järgmise täpsusega:

 - 1.3.1. Kiirendus

täpsus: $\pm 5\%$ tegelikust väärtusest,
andmekanali sagedusklass: klass 600, mis vastab ISO standardile 6487 (1978),
ristisuunas tundlikkus: $\leq 5\%$ skaala madalaimast kohast.
 - 1.3.2. Kiirus

täpsus: $\pm 2,5\%$ tegelikust väärtusest,
tundlikkus: 0,5 km/h.
 - 1.3.3. Aja mõõtmine

mõõteriistad võimaldavad võtta aega kogu tegevuse jooksul ning anda näitused tuhandiksekundilise täpsusega;

katse analüüsimiseks kasutataval salvestusel märgitakse ära löögi algusmoment, mil peakujuline katseseade ja katsetatav objekt puutuvad esmakordselt kokku.
 - 1.4. Katsemenetlus
 - 1.4.1. Katsed leeniga

Käesoleva liite punkti 1.1 kohaselt paigaldatud leenile tagant ettepoole antava löögi suund on pikitasapinnal, mis on vertikaalsuunas 45° nurga all.

Katselabor valib alla 5 mm kumerusraadiusega pindadel katsepunktid 1. liite punktis 8.1.2 määratletud piirkonnas 1 või vajaduse korral 1. liite punktis 8.1.2 määratletud piirkonnas 2.
 - 1.4.2. Katsed peatoega

Peatoed paigaldatakse ja reguleeritakse käesoleva liite punkti 1.1 kirjelduse kohaselt. Löögid antakse katselabori valitud alla 5 mm kumerusraadiusega pindadel olevatele punktidele 1. liite punktis 8.1.1 määratletud piirkonnas 1 ja võimalikult ka 1. liite punktis 8.1.2 määratletud piirkonnas 2.

(¹) Pendli vähendatud massi m_j suhet pendli kogumassi m löögikeskme ja pöörlemistelje vahelisel kaugusel a ning raskuskeskme ja pöörlemistelje vahelisel kaugusel l väljendab järgmine valem: $m_j = m \cdot l/a$.

- 1.4.2.1. Tagumise külje puhul on tagant ettepoole antava löögi suund pikitasapinnal, mis on vertikaalsuunas 45° nurga all.
- 1.4.2.2. Esikülje puhul on eest tahapoole antava löögi suund pikitasapinnal horisontaalne.
- 1.4.2.3. Esi- ja tagumisi alasid piirab 1. liite punktis 5 kindlaksmääratud peatoe ülemise ääre horisontaalne puutetasapind.
- 1.4.3. Peakujuline katseseade pörkub katsetatava objektiga kiirusel 24,1 km/h; see kiirus saadakse kas ainult pöörlemisenergia abil või kasutatakse pöörduvat lisaseadet.

2. **Tulemused**

Aeglustusmääraks võetakse kahe aeglustusmöödiku näitude keskmine.

3. **Samaväärsed menetlused**

(Vt käesoleva lisa 1. liite punkt 9.)

3. liide

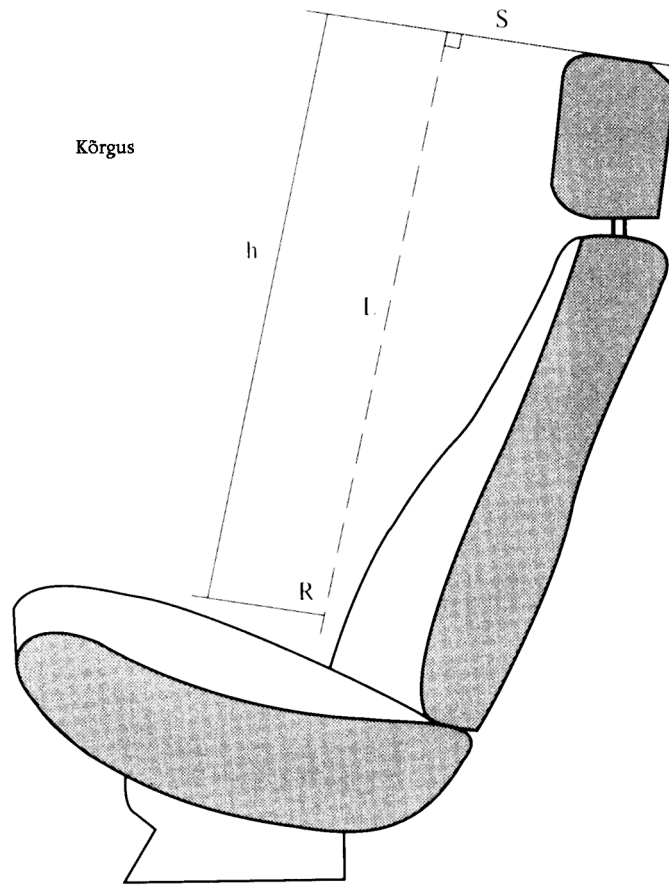
Istme kinnituspunktide ja nende reguleerimis-, lukustus- ja nihutussüsteemide tugevuskatse meetod**1. Inertsijõudede takistuskatse**

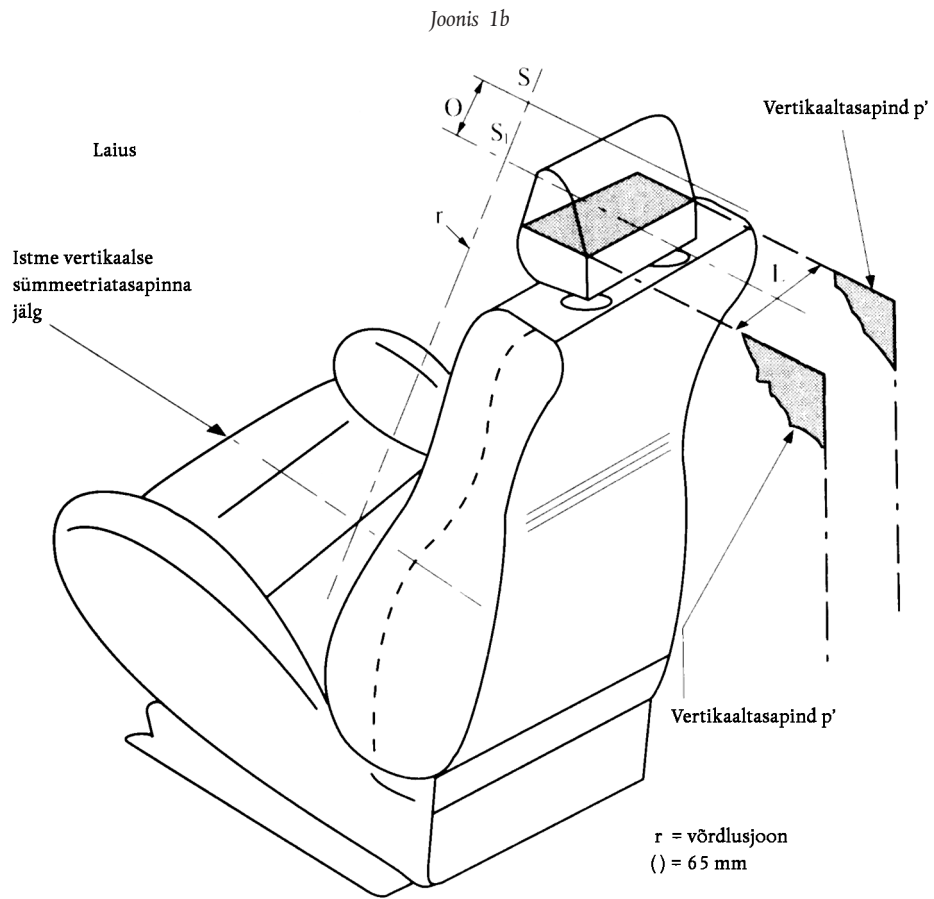
- 1.1. Katsetatavad istmed paigaldatakse selle sõiduki kere, mille jaoks need mõeldud on. Sõiduki kere kinnitatakse kindalt katsesõiduki külge järgnevatel punktides ettenähtud korra kohaselt.
- 1.2. Sõiduki keret ei või kinnitada katsesõiduki külge, kasutades menetlust, mis tugevdaks istme kinnituspunkte.
- 1.3. Istmed ja nende osad reguleeritakse ja lukustatakse punktis 1.1 ettenähtud korras ühte asenditest, mida on kirjeldatud käesoleva lisa 1. liite punktides 3.3 või 3.4.
- 1.4. Kui teatud rühma kuuluvatel istmetel ei ole käesoleva lisa punkti 2.2 tähenduses olulisi erinevusi, võib 1. liite punktides 3.1 ja 3.2 ettenähtud katsed teha ühe istmega, mis on reguleeritud kõige esimesse asendisse, ja teise istmega, mis on reguleeritud kõige tagumisse asendisse.
- 1.5. Katsesõiduki aeglustust mõõdetakse andmekanalitega, mille sagedusklass on (CFC) 60, mis vastab rahvusvahelise standardi ISO 6487 (1980) karakteristikutele.

2. Kogu sõiduki jäiga tõkkega kokkupõrke katse

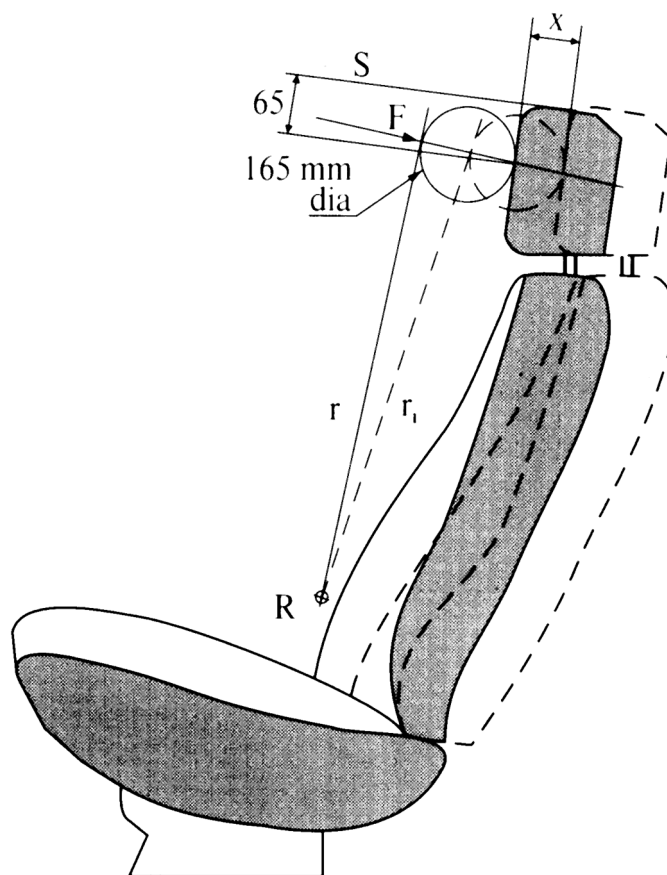
- 2.1. Tõke on raudbetoonplokk, mis on vähemalt 3 m lai, vähemalt 1,5 m kõrge ja vähemalt 0,6 m paks. Selle esiküljel on risti hoovõturaja lõpuosaga ning seda katavad 19 ± 1 mm paksused vineertahvlid. Raudbetoonploki taha surutakse kokku vähemalt 90 tonni pinnast. Raudbetoonpõrke ja pinnase võib asendada tõketega, millel on samasugune esipind, eeldusel et nende kasutamisel on katsetulemused samaväärsed.
- 2.2. Kokkupõrke hetkel sõidab sõiduk vabalt. See jõuab tõkkeeni kokkupõrkesellega ristisuunas. Sõiduki esiosa keskvertikaaljoone ja kokkupõrkesellega keskvertikaaljoone vaheline maksimaalne lubatud põikihälve on ± 30 cm; kokkupõrke ajal ei juhita sõidukit enam ühegi lisajuhtimis- ega tõukava seadmega. Kokkupõrkel on kiirus 48,3 kuni 53,1 km/h.
- 2.3. Toitesüsteem täidetakse veega, mille mass võrdub 90 %ga tootja määratletud täispaagi massist.
- 2.3.1. Kõik muud süsteemid (pidurdus-, jahutus- jne) võivad olla tühjad; sellisel juhul vedelike mass korvatakse.

Joonis 1a

Joonis 2

———— Algasend

----- Asend koormuse puhul

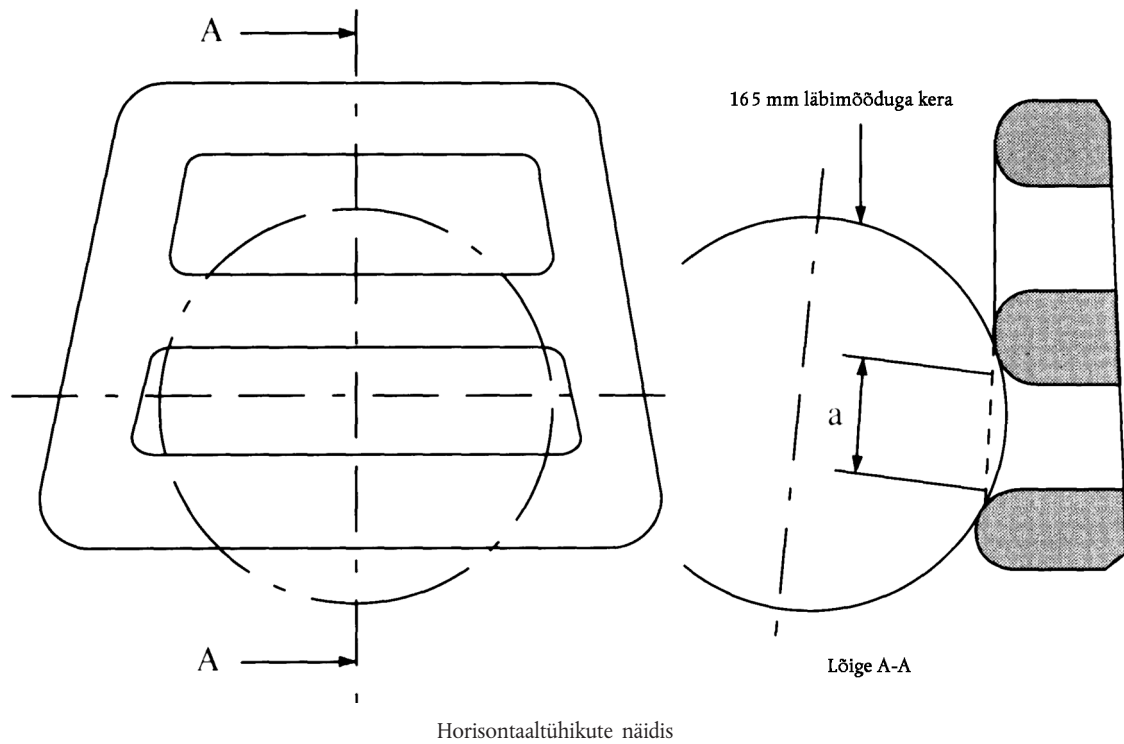
r : võrdlusjoon

r_1 : nihutatud võrdlusjoon

F-i moment R-i suhtes = 373 Nm

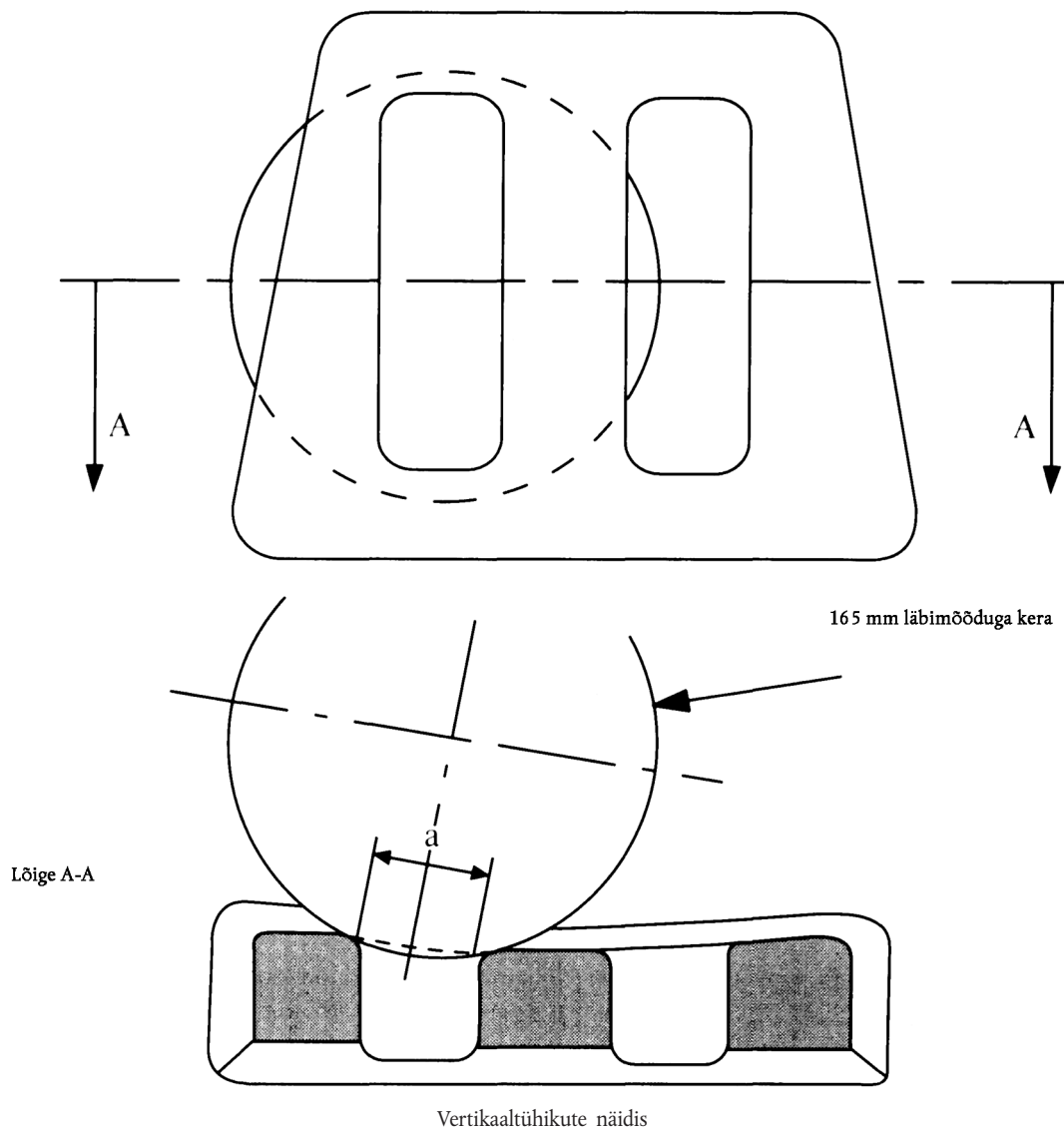
Joonis 3

Peatoe tühikute mõõtme a kindlaksmääramine

Horisontaaltühikute näidis

Märkus: lõige A-A tehakse tühikupiirkonna punktis, kus kera jõudu avaldamata maksimaalselt sisse tungib.

Märkus: Lõige A-A tehakse tühikupiirkonna punktis, kus kera jõudu avaldamata maksimaalselt sisse tungib.”

Lisatakse uus III lisa:

“III LISA

RAKENDUSALA, MÕISTED JA NÕUDED M₂- JA M₃-KATEGORIA TEATAVATE SÕIDUKITE OSAS

1. Rakendusala

- 1.1. Käesolevat lisa kohaldatakse M₂- ja M₃-kategooria sõidukite istmete suhtes, v.a nende kategooriate sõidukid, mis on mõeldud linnas kasutamiseks ja kus on seisukohad, järgmiselt:
 - 1.1.1. iga kaassõitja istme suhtes, mis on mõeldud paigutamiseks näoga sõidu suunas;
 - 1.1.2. sõidukis olevate istme kinnituspunktide suhtes, mis on mõeldud paigaldamiseks koos punktis 1.1 osutatud istmetega või mis tahes muu istmetüübiga, mida võib ilmselt paigaldada nendele kinnituspunktidele.
- 1.2. Käesoleva lisa asemel võib M₂-kategooria sõidukite tüübikinnituse saada II lisa alusel.
- 1.3. Sõidukitele, mille osa istmete puhul võib kohaldada direktiivi 76/115/EMÜ I lisa punktis 5.5.4 sätestatud erandit, antakse tüübikinnitus käesoleva lisa alusel.
- 1.4. Käesolevas lisas kirjeldatud katseid võib kohaldada ka muude sõidukiosade suhtes (sealhulgas seljaga sõidu suunas olevad istmed) direktiivi 77/541/EMÜ I lisa punkti 3.1.10 ja direktiivi 76/115/EMÜ I lisa punkti 4.3.7 alusel.

2. Mõisted

Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 2.1. *Istme tüübikinnitus* – istme kui osa tüübikinnitus seoses sõidusuunas olevatel istmetel istuvate sõitjate kaitsega istmete tugevuse ja leenide konstruktsiooni osas.
- 2.2. *Sõiduki tüübikinnitus* – sõiduki tüübikinnitus sõiduki nende kereosade tugevusega seoses, mille külge istmed kinnitatakse, ja seoses istmete paigaldusega.
- 2.3. *Istmetüüp* – istmed, mis oluliselt ei erine järgmiste omaduste poolest, mis võivad mõjutada nende tugevust ja ohtlikkust:
 - 2.3.1. kandvate osade ehitus, kuju, mõõtmed ja materjalid;
 - 2.3.2. leeni reguleerimis- ja lukustussüsteemide tüübid ja mõõtmed;
 - 2.3.3. kinnitustetailide ja tugevate (näit jalad) mõõtmed, ehitus ja materjalid.
- 2.4. *Sõidukitüüp* – mootorsõidukid, mis ei erine selliste oluliste omaduste poolest nagu:
 - käesoleva direktiivi tähenduses olulised ehituslikud omadused ja
 - sõidukisse paigaldatud osa EÜ tüübikinnitusega istmetüüp (istmetüübid) olemasolu korral.
- 2.5. *Iste* – konstruktsioon koos katte ja kinnitusseadmetega, mida on võimalik kinnitada sõiduki kere külge ja millele saab istuda üks või mitu täiskasvanud isikut.
- 2.6. *Üksikiste* – ühe istuva sõitja jaoks mõeldud ja ehitatud iste.
- 2.7. *Topeltiste* – kahe kõrvuti istuva sõitja jaoks mõeldud ja ehitatud iste; kahte kõrvuti olevat ühenduseta istet loetakse kaheks üksikistmeks.
- 2.8. *Istmerida* – kolme või enama kõrvuti istuva sõitja jaoks mõeldud ja ehitatud iste; kõrvuti asetatud üksikistmeid või topeltistmeid ei loeta istmereaks.
- 2.9. *Istmepeadi* – istmeosa, mis on asetatud peaaegu horisontaalselt ja mis on mõeldud istuva sõitja toetamiseks.
- 2.10. *Leen* – istmeosa, mis on peaaegu vertikaalne ja mis on mõeldud sõitja selja, õlgade ja võimaluse korral pea toetamiseks.
- 2.11. *Reguleerimissüsteem* – seadis istme või selle osade reguleerimiseks sõitjale sobivasse asendisse.

- 2.12. *Nihutussüsteem* – seadis, mis võimaldab nihutada külge- või pikisuunas istme või mõne istme osa kaldenurka istme või istme osade kindla vaheasendita, et hõlbustada sõitjate pääsu sõidukisse.
- 2.13. *Lukustussüsteem* – seade, mis tagab istme ja selle osade püsimise kasutusasendis.
- 2.14. *Kinnituspunkt* – sõiduki põranda või kere osa, mille külge võib kinnitada istme.
- 2.15. *Kinnitusdetailid* – poldid või muud osad, mida kasutatakse istme kinnitamiseks sõiduki külge.
- 2.16. *Katsesõiduk* – katseseade, mis on tehtud ja mida kasutatakse liiklusõnnetuste, sealhulgas laupkokkupõrgete dünaamiliseks taasesituseks.
- 2.17. *Lisaiste* – mannekeeni iste, mis asub katsesõidukis katsetatava istme taga. See iste on katsetatava istme taga sõidukis kasutatava istme representatiiviste.
- 2.18. *Võrdlustasapind* – tasapind, mis läbib mannekeeni kandade puutepunkte ja mida kasutatakse punkti H ja torso tegeliku kaldenurga kindlaksmääramiseks mootorsõiduki istekohal.
- 2.19. *Võrdluskõrgus* – istme ülemise ääre kõrgus võrdlustasapinnast.
- 2.20. *Mannekeen* – Hybrid II või III spetsifikatsioonile vastav mannekeen. (1)
- 2.21. *Võrdlusvöönd* – teineteisest 400 mm kaugusel ja punkti H suhtes sümmeetrilise kahe vertikaalse pikitasapinna vaheline ruum, mis on määratletud direktiivi 74/60/EMÜ II lisas kirjeldatud seadme pöörlemisega vertikaaltasapinnalt horisontaaltasapinnale. Seade on asetatud selles lisas kirjeldatud kohta ja reguleeritud 840 mm maksimaalkõrgusele.
- 2.22. *Kolmepunktivöö* – käesoleva direktiivi tähenduses hõlmab ka enam kui kolme kinnituspunkti turvavöösid.
- 2.23. *Istmetevaheline kaugus* – põrandast 620 mm kõrgusel mõõdetud kahe järjestikuse istme horisontaalne vahemaa tagumise leeni esikülje ja esimese leeni tagumise külje vahel.

3. Istmetele esitatavad nõuded

- 3.1. Tootja taotlusel kohaldatakse iga istmetüübi suhtes kas 1. liite (dünaamiline koormuskatse) või 5. ja 6. liite (staatiline koormuskatse) nõudeid.
- 3.2. Istmetüübi läbitud katsed dokumenteeritakse tüübikinnitustunnistuse *addendumis* (I lisa 4. liide).
- 3.3. Igas esitatud reguleerimis- ja nihutussüsteemis on lukustussüsteem, mis toimib automaatselt.
- 3.4. Kuid reguleerimis- ja lukustussüsteemid ei pea katse järel olema töökorras.
- 3.5. Peatugi paigaldatakse kõigi täismassiga kuni 3 500 kg M₂-kategooria sõidukite kõigile välimistele esiistmetele; nendele sõidukitele paigaldatud peatoed vastavad käesoleva lisa või direktiivi 78/932/EMÜ nõuetele.

4. Sõidukitüübi istmete kinnituspunktile esitatavad nõuded

- 4.1. Sõidukis olevate istmete kinnituspunktid peavad pidama vastu:
- 4.1.1. kas 2. liites kirjeldatud katsele;
- 4.1.2. või 1. liites ettenähtud katsetele, kui iste on paigaldatud sõiduki katsetatava kereosa külge. Iste ei pea olema tüübikinnitusega iste, eeldusel et see vastab eespool nimetatud liite punkti 3.2.1 nõuetele.
- 4.2. Kinnituspunkti või seda ümbritseva ala jäävdeformatsioon, kaasa arvatud murdumine, on lubatud, eeldusel et ettenähtud jõudu on rakendatud selleks määratud aja jooksul.
- 4.3. Kui sõidukil on mitu kinnitustüüpi, tehakse sõiduki tüübikinnituse saamiseks katsed iga tüübiga.
- 4.4. Istme ja sõiduki üheaegse tüübikinnituse saamiseks võib teha ühe katse.

(1) Mannekeeni Hybrid II ja III tehnilised nõuded ja üksikasjalikud joonised, mis vastavad peamistelt mõõtetelt 50 % Ameerika Ühendriikide meestele, ning reguleerimise nõuded selle katse tarvis on antud hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretäriale ning nendega võib soovi korral tutvuda Euroopa Majanduskomisjoni sekretariaadis aadressil Palais des Nations, Genf, Šveits.

- 4.5. M₃-kategooria sõidukite puhul loetakse istmete kinnituspunktid punktide 4.1 ja 4.2 nõuetele vastavaks, kui vastavate istekohtade turvavööde kinnituspunktid asuvad otse paigaldatavate istmete küljes ja need turvavöö kinnituspunktid vastavad direktiivi 76/115/EMÜ nõuetele ning vajaduse korral selle I lisa punktis 5.5.4 sätestatud erandile.
5. **Istme sõidukitüüpi paigaldamise nõuded**
- 5.1. Kõigile näoga sõidu suunas paigaldatavatele istmetele antakse tüübikinnitus käesoleva lisa punkti 3 nõuete ja järgmiste tingimuste alusel:
- 5.1.1. istme võrdluskõrgus on vähemalt 1 m ja
- 5.1.2. vahetult taga oleva istme punkt H on alla 72 mm kõrgem kõnealuse istme punktist H või kui tagumine iste on üle 72 mm kõrgem, katsetatakse istet ja antakse paigalduse tüübikinnitus selles asendis.
- 5.2. Kui tüübikinnitus antakse 1. liite alusel, kohaldatakse katset nr 1 ja nr 2, v.a järgmised juhud:
- 5.2.1. Katset nr 1 ei kohaldata, kui istme tagumise osa vastu ei saa turvavööga kinnitamata sõitja ennast ära lüüa (st otse katsetatava istme taga ei ole näoga sõidu suunas istet).
- 5.2.2. Katset nr 2 ei kohaldata:
- 5.2.2.1. kui istme tagumise osa vastu ei saa turvavööga kinnitatud sõitja ennast ära lüüa või
- 5.2.2.2. kui tagumine iste on varustatud kolmepunktivööga, mille kinnituspunktid vastavad täielikult direktiivile 76/115/EMÜ (erandita) või
- 5.2.2.3. kui iste vastab käesoleva lisa 6. liite nõuetele.
- 5.3. Kui tüübikinnitus antakse 5. ja 6. liite alusel, kohaldatakse kõiki katseid, v.a järgmised juhud:
- 5.3.1. 5. liite katset ei kohaldata, kui istme tagumise osa vastu ei saa turvavööga kinnitamata sõitja ennast ära lüüa (st otse katsetatava istme taga ei ole näoga sõidu suunas istet).
- 5.3.2. 6. liite katset ei kohaldata:
- 5.3.2.1. kui istme tagumise osa vastu ei saa turvavööga kinnitatud sõitja ennast ära lüüa või
- 5.3.2.2. kui tagumine iste on varustatud kolmepunktivööga, mille kinnituspunktid vastavad täielikult direktiivile 76/115/EMÜ (erandita).

1. liide

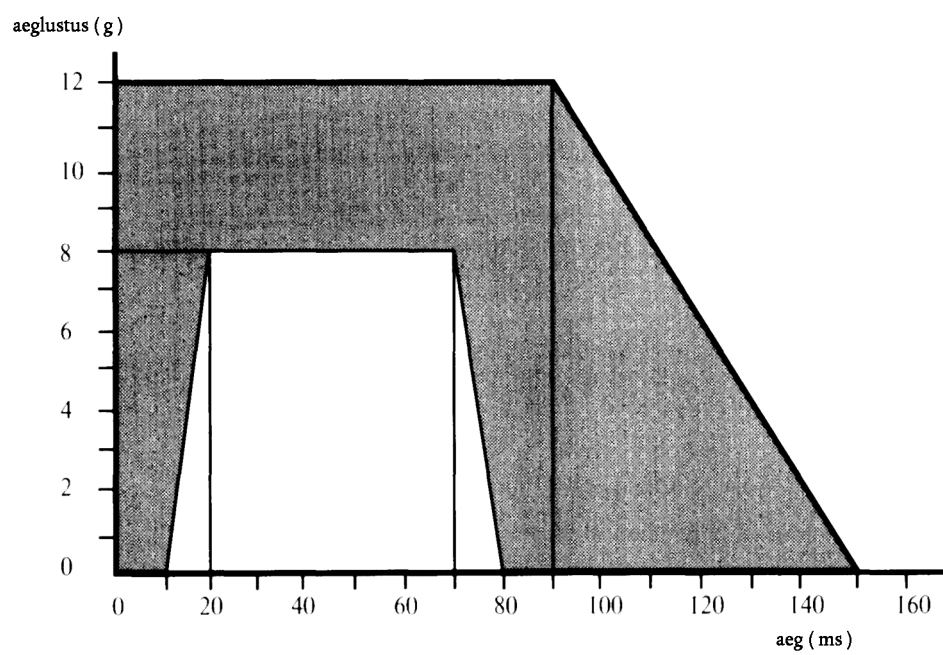
Istmete katsemenetlused vastavalt punktile 3 ja/või kinnituspunktide katsemenetlused vastavalt punktile 4.1.2

1. **Nõuded**
 - 1.1. Katsetega tuleb kindlaks määrata:
 - 1.1.1. kas eespool olev iste (olevad istmed) ja/või turvavöö kasutamine hoiab sõitja (sõitjad) korralikult oma kohal.
 - 1.1.1.1. Nõue loetakse täidetuks, kui mannekeeni mis tahes kereosa ja pea ei liigu lisaistme punktist R 1,6 m kaugusel asuvast vertikaalsest risttasapinnast ettepoole;
 - 1.1.2. Kui sõitja(d) ei saa raskeid vigastusi.
 - 1.1.2.1. Nõue loetakse täidetuks, kui on täidetud järgmised 4. liite kohaselt kindlaksmääratud mõõtemannekeeni biomehaanilised vastavuskriteeriumid; need on:
 - 1.1.2.1.1. pea ohutuse tingimus HAC on alla 500;
 - 1.1.2.1.2. rindkere ohutuse tingimus (ThAC) on alla 30 g, v.a kokku alla 3 ms pikkuste ajavahemike puhul ($g = 9,81 \text{ m/s}^2$);
 - 1.1.2.1.3. reieluu ohutuse tingimus (FAC) on alla 10 kN ning üle 20 ms pikkuste ajavahemike puhul ei ületa see 8 kN.
 - 1.1.3. Iste ja istme kinnitused on piisavalt tugevad. Nõue loetakse täidetuks, kui:
 - 1.1.3.1. istme, istme kinnituse või lisavarustuse ükski osa ei tule katse käigus täiesti lahti;
 - 1.1.3.2. iste jääb kindlalt oma kohale isegi siis, kui üks või mitu kinnituspunkti tuleb osaliselt lahti ning lukustussüsteemid on kogu katse ajal lukustunud;
 - 1.1.3.3. katse järel ei ole istme või lisavarustuse ükski struktuuriosa murdunud ning sellel ei ole teravaid servi ega nurki, mis võiksid tekitada kehavigastusi.
 - 1.2. Kõik seadmed, mis moodustavad leeni või selle lisavarustuse osad, peavad olema sellised, et need ei tekitaks kokkupõrke ajal sõitjale kehavigastusi. Nõue loetakse täidetuks, kui iga 165 mm läbimõõduga keraga kokkupuutuva osa kumerusraadius on vähemalt 5 mm.
 - 1.2.1. Kui eespool nimetatud kinnituste ja lisavarustuse mis tahes osa on tehtud materjalist, mille Shore'i kõvadus A järgal alusel on alla 50, kohaldatakse punktis 3.3 kehtestatud nõudeid ainult jäiga aluse suhtes.
 - 1.2.2. Selliste leeni osade suhtes nagu istme reguleerimisseadmed ja lisavarustus ei kohaldata punkti 3.3 nõudeid, kui puhkeasendis on need võrdlustasapinnast 400 mm kõrgemal asuvast horisontaaltasapinnast madalamal ja olenemata sellest, kas sõitja puutub nendega kokku või mitte.
2. **Katsetatava istme ettevalmistamine**
 - 2.1. Katsetatav iste paigaldatakse:
 - 2.1.1. kas sõiduki kere representatiivkatsealusele
 - 2.1.2. või jäigale katsealusele.
 - 2.2. Katsealusel olevad katsetatava istme (katsetatavate istmete) kinnituspunktid on identsed või neil on samad karakteristikud kui sõidukis (sõidukites), mille jaoks iste on mõeldud.
 - 2.3. Katsetatav iste on täielik, see on koos polsterduse ja lisavarustusega. Kui iste on varustatud lauaga, pannakse see ülestõstetud asendisse.
 - 2.4. Kui iste on külgsuunas reguleeritav, pannakse see kõige rohkem väljaulatuvasse asendisse.
 - 2.5. Kui leen on reguleeritav, reguleeritakse see nii, et punkti H kindlaksmääramiseks kasutatud mannekeeni torso kaldenurk ja mootorsõidukite istekohtadel torso tegelik kaldenurk oleks võimalikult lähedal tootja soovitatud kaldenurgale tavakasutuse puhul või kui tootja konkreetsed soovitusel puuduvad, võimalikul lähedal 25 kraadile vertikaalsuunas tahapoole.

- 2.6. Kui iste on varustatud reguleeritava kõrgusega peatoega, pannakse see kõige madalamasse asendisse.
- 2.7. Nii lisa- kui katsetatavale istmele paigaldatakse tüübikinnitusega turvavööd, mis vastavad direktiivile 77/541/EMÜ ja on kinnitatud kinnituspunktide külge vastavalt direktiivile 76/115/EMÜ.
3. **Dünaamilised koormuskatsed**
- 3.0. Katse nr 1
- 3.1. Katsealus paigutatakse katsesõidukile.
- 3.2. Lisaiste
- Lisaiste võib olla sama tüüpi kui katsetatav iste ning see asub katsetatava istme suhtes paralleelselt otse selle taga, kaks istet on samal kõrgusel, need on ühesuguselt reguleeritud ja nendevaheline kaugus on 750 mm.
- 3.2.1. Kui kasutatakse erinevat tüüpi lisaistet, tuleb see ära märkida tüübikinnitustunnistuse *addendumis* (I lisa 4. liide).
- 3.3. Mannekeen
- Mannekeen asetatakse katsetatava istme iga istekoha taha järgmiselt.
- 3.3.1. Mannekeen asetatakse turvavööga kinnitamata kujul lisaistmele nii, et selle sümmeetriatasapind vastab kõnealuse istekoha sümmeetriatasapinnale.
- 3.3.2. Mannekeeni käed on reitel puhkeasendis ja küünarnukid toetuvad leenile; jalad on maksimaalselt välja sirutatud ja on võimaluse korral paralleelsed; kannad puudutavad põrandat.
- 3.3.3. Iga vajaminev mannekeen asetatakse istmele vastavalt järgmisele menetlusele:
- 3.3.3.1. mannekeen pannakse istmele asendis, mis on võimalikult lähedal soovitava asendile;
- 3.3.3.2. sile jäik pind, mille mõõtmed on 76 mm × 76 mm, asetatakse võimalikult madalale mannekeeni torso esiosa vastu;
- 3.3.3.3. siledat pinda surutakse koormusega 25–35 daN horisontaalselt mannekeeni torso vastu;
- 3.3.3.3.1. torso tõmmatakse õlgadest ettepoole vertikaalasendisse, seejärel pannakse tagasi leeni vastu. Toimingut korratakse kaks korda;
- 3.3.3.3.2. torsot liigutamata pannakse pea sellisesse asendisse, et peas olevaid mõõteriistu toetav alus on horisontaalne ja pea kesksagitaaltasapind on sõiduki kesksagitaaltasapinnaga paralleelne;
- 3.3.3.4. sile pind eemaldatakse ettevaatlikult;
- 3.3.3.5. mannekeeni liigutatakse istmel ettepoole ja korratakse eespool kirjeldatud paigaldusmenetlust;
- 3.3.3.6. vajaduse korral korrigeeritakse alajäsemete asendit;
- 3.3.3.7. paigaldatud mõõteriistad ei või mingil moel mõjutada mannekeeni liikumist kokkupõrke ajal;
- 3.3.3.8. mõõteriistade temperatuur stabiliseeritakse enne katset ja võimaluse korral hoitakse vahemikus 19–26 °C.
- 3.4. Kokkupõrke simuleerimine
- 3.4.1. Katsesõiduki kiirus kokkupõrkel on 30–32 km/h.
- 3.4.2. Katsesõiduki aeglustamine kokkupõrkekatse käigus vastab allpool esitatud joonise 1 sätetele. Katsesõiduki aeglustusaeg jääb joonisel 1 näidatud piirkõverate vahele, välja arvatud kokku alla 3 ms pikkused ajavahemikud.
- 3.4.3. Lisaks sellele on keskmine aeglustus 6,5 kuni 8,5 g.

- 3.5. Katse nr 2
- 3.5.1. Korratakse katset nr 1 lisaistmel istuva mannekeeniga; mannekeen kinnitatakse turvavööga, mis on paigaldatud ja reguleeritud tootja juhendi kohaselt. Katse nr 2 puhul kasutatud turvavöö kinnituspunktide arv märgitakse tüübikinnitustunnistuse *addendumisse* (I lisa 4. liide).
- 3.5.2. Lisaiste on katsetatava istmega sama tüüpi või erinevat tüüpi, mille üksikasjad märgitakse tüübikinnitustunnistuse *addendumisse* (I lisa 4. liide).
- 3.5.3. Katset nr 2 võib kohaldada ka muude sõidukiosade suhtes kui istmed, sellele on osutatud direktiivi 77/541/EMÜ punktis 3.1.10 ja direktiivi 76/115/EMÜ punktis 4.3.7.
- 3.5.4. Juhul kui katse nr 2 viiakse läbi kolmepunktiivööga kinnitatud mannekeeniga ja vigastuste kriteeriume ei ületata, loetakse lisaiste seoses paigaldamisega direktiivis 76/115/EMÜ määratletud staatiliste koormuskatsete nõuetele ja ülemise kinnituspunkti liikumiskatse nõuetele vastavaks.

Joonis 1

2. liide

Sõiduki kinnituspunktide katsekord punkti 4.1.1 kohaldamisel

1. **Katseseade**
 - 1.1. Jäik struktuur, mis esindab piisavalt sõidukis kasutamiseks mõeldud istet, kinnitatakse tootja antud kinnitusvahenditega (poldid, kruvid jne).
 - 1.2. Kui sama kinnituspunkti külge saab kinnitada mitut istmetüüpi, mis erinevad jalgade esi- ja taga-servade vahelise vahemaa poolest, tehakse katse kõige lühemate jalgadega istmega. Kasutatud jalad märgitakse tüübi kinnitustunnistusele.
2. **Katsemenetlus**
 - 2.1. Kohaldatakse jõudu F:
 - 2.1.1. punktis 1.1 määratletud jäiga struktuuriga võrdlustasandist 750 mm kõrgusel vertikaaljoonel, mis sisaldab hulknurgaga, mille tippudeks on erinevad kinnituspunktid või võimaluse korral istme välimised kinnituspunktid, piiritletud pinna geomeetrilist keset;
 - 2.1.2. horisontaalselt sõiduki esiosa suunas;
 - 2.1.3. võimalikult kiiresti ja vähemalt 0,2 s jooksul.
 - 2.2. Jõud F määratakse kindlaks kas:
 - 2.2.1. järgmise valemi abil: $F = (5000 \pm 50) \times i$, kus F on antud N-des ja i näitab istme istekohtade arvu, mille kinnituspunkte katsetatakse ja tüübi kinnitust taotletakse; või teeb seda taotluse esitamisel tootja
 - 2.2.2. vastavalt 1. liites kirjeldatud dünaamiliste koormuskatsete ajal mõõdetud representatiivkoormustele.

3. liide

Tehtavad mõõtmised

1. Kõik vajalikud mõõtmised tehakse mõõtesüsteemides, mis vastavad 1987. aastal avaldatud ISO 6487 rahvusvahelise standardi "Technique of measurement in impact tests: Instrumentation" nõuetele.
2. **Dünaamiline koormuskatse**
 - 2.1. Katsesõidukil tehtavad mõõtmised

Katsesõiduki aeglustuskarakteristikuid mõõdetakse katsesõiduki jäigal raamil mõõdetud aeglustuste alusel mõõtesüsteemis, mille andmekanali sagedusklass on 60.
 - 2.2. Mannekeenidel tehtavad mõõtmised

Mõõtevahendite näidud salvestatakse sõltumatute andmekanalite kaudu, mille sagedusklassid on järgmised.

 - 2.2.1. Mannekeeni peas tehtavad mõõtmised

Kolmeteljeline täiskiirendus raskuskeskme (γ_r) suhtes ⁽¹⁾ mõõdetakse andmekanali sagedusklassiga 600.
 - 2.2.2. Mannekeeni rindkeres tehtavad mõõtmised

Täiskiirendus raskuskeskmes mõõdetakse andmekanali sagedusklassiga 180.
 - 2.2.3. Mannekeeni reieluus tehtavad mõõtmised

Telgsurvejõudu mõõdetakse andmekanali sagedusklassiga 600.

⁽¹⁾ Väljendatud g-des (= 9,81 m/sec²), mille skalaarväärtus arvutatakse järgmise valemi kohaselt:

$$\gamma_r^2 = \gamma_l^2 + \gamma_v^2 + \gamma_t^2$$

kus γ_l = pikisuunaline kiirendusmoment,
 γ_v = vertikaalne kiirendusmoment,
 γ_t = transversaalne kiirendusmoment.

4. liide

Ohutustingimuste kindlaksmääramine**1. Pea ohutuse tingimus (HAC)**

- 1.1. See ohutustingimus (HAC) arvutatakse vastavalt 3. liite punktile 2.2.1 mõõdetud kolmeteljelise täiskiirenduse alusel, kasutades järgmist valemit:

$$\text{HAC} = (t_2 - t_1) \left[\frac{1}{t_2 - t_1} \int_{t_2}^{t_1} \gamma_r dt \right]^{2.5},$$

kus t_1 ja t_2 on mis tahes ajaväärtused katse ajal, HAC on t_1 ja t_2 vaheline maksimaalväärtus. t_1 ja t_2 väärtused väljendatakse sekundites.

2. Rindkere ohutuse tingimus (ThAC)

- 2.1. See tingimus määratakse kindlaks vastavalt 3. liite punktile 2.2.2 mõõdetud ja g-des väljendatud täiskiirenduse absoluutväärtusega ja ms-des väljendatud kiirendusajaga.

3. Reieluu ohutuse tingimus (FAC)

See tingimus määratakse kindlaks kN-des väljendatud survekoormusega, mis on edastatud teljesuunaliselt mannekeeni mõlemale reieluule ja on mõõdetud vastavalt 3. liite punktile 2.2.3, ning ms-des väljendatud survekoormuse kestusega.

5. liide

Staatilise koormuskatse nõuded ja menetlus**1. Nõuded**

- 1.1. Vastavalt käesolevale liitele katsetatavatele istmetele esitatavate nõuete eesmärk on kindlaks määrata:
 - 1.1.1. kas eespool olevad istmed hoiavad sõitjaid korralikult kinni;
 - 1.1.2. ega sõitjad ei saa raskeid vigastusi ja
 - 1.1.3. kas iste ja istme kinnitused on piisavalt tugevad.
- 1.2. Punkti 1.1.1 nõuded loetakse täidetuks, kui punktis 2.2.1 ettenähtud iga rakendatava jõu keskpunkt, mida mõõdetakse horisontaaltasapinnal ja asjaomase istekoha keskpikitasapinnal, nihkub maksimaalselt kuni 400 mm.
- 1.3. Punkti 1.1.2 nõuded loetakse täidetuks, kui järgmised karakteristikud on täidetud:
 - 1.3.1. Punktis 2.2.1 ettenähtud iga rakendatava jõu keskpunkt, mida mõõdetakse punkti 1.2 ettenähtud korras, nihkub vähemalt 100 mm.
 - 1.3.2. Punktis 2.2.2 ettenähtud iga rakendatava jõu keskpunkt, mida mõõdetakse punktis 1.2 ettenähtud korras, nihkub vähemalt 50 mm.
 - 1.3.3. Kõik seadmed, mis moodustavad leeni või selle lisavarustuse osad, peavad olema sellised, et need ei tekitaks kokkupõrke ajal sõitjale kehavigastusi. Nõue loetakse täidetuks, kui iga 165 mm läbimõõduga keraga kokkupuutuva osa kumerusraadius on vähemalt 5 mm.
 - 1.3.4. Kui eespool nimetatud kinnituste ja lisavarustuse mis tahes osa on tehtud materjalist, mille Shore'i kõvadus A jäigal alusel on alla 50, kohaldatakse punktis 1.3.3 kehtestatud nõudeid ainult jäiga aluse suhtes.
 - 1.3.5. Selliste leeni osade suhtes nagu istme reguleerimiseseadmed ja lisavarustus ei kohaldata punkti 1.3.3 nõudeid, kui puhkeasendis on need võrdlustasapinnast 400 mm kõrgemal asuvas horisontaaltasapinnast madalamal ja olenemata sellest, kas sõitja puutub nendega kokku või mitte.
- 1.4. Punkti 1.1.3 nõuded loetakse täidetuks, kui:
 - 1.4.1. ükski istme, istme kinnituse või lisavarustuse osa ei tule katse käigus täiesti lahti;
 - 1.4.2. iste jääb kindlalt oma kohale isegi siis, kui üks või mitu kinnituspunkti tuleb osaliselt lahti ning lukustussüsteemid on kogu katse ajal lukustatud;
 - 1.4.3. katse järel ei ole ükski istme või lisavarustuse struktuuriosa murdunud ning sellel ei ole teravaid servi ega nurki, mis võiksid tekitada kehavigastusi.

2. Staatilised koormuskatsed

- 2.1. *Katseseade*
 - 2.1.1. Katseseade koosneb silindrilisest pinnast, mille kumerusraadius on 82 (\pm 3 mm) ja laius:
 - 2.1.1.1. on ülemise vormi puhul vähemalt võrdne katsetatava istme iga istekoha leeni laiusega;

- 2.1.1.2. on alumise vormi puhul 320 (– 0 + 10 mm), nagu näha käesoleva liite joonisel 1.
- 2.1.2. Istmeosade vastu toetuvad pinnad tehakse materjalist, mille Shore'i kõvadus A on vähemalt 80.
- 2.1.3. Iga silinderpind on varustatud vähemalt ühe jõuanduriga, millega saab mõõta punktis 2.2.1.1 määratletud suunas rakendatud jõude.
- 2.2. *Katsemenetlus*
- 2.2.1. Istme tagumisel küljel rakendatakse katsejõudu

$$\frac{1\,000}{H_1} \pm 50\text{ N}$$

iga istekoha juures, kasutades punktile 2.1 vastavat seadet.

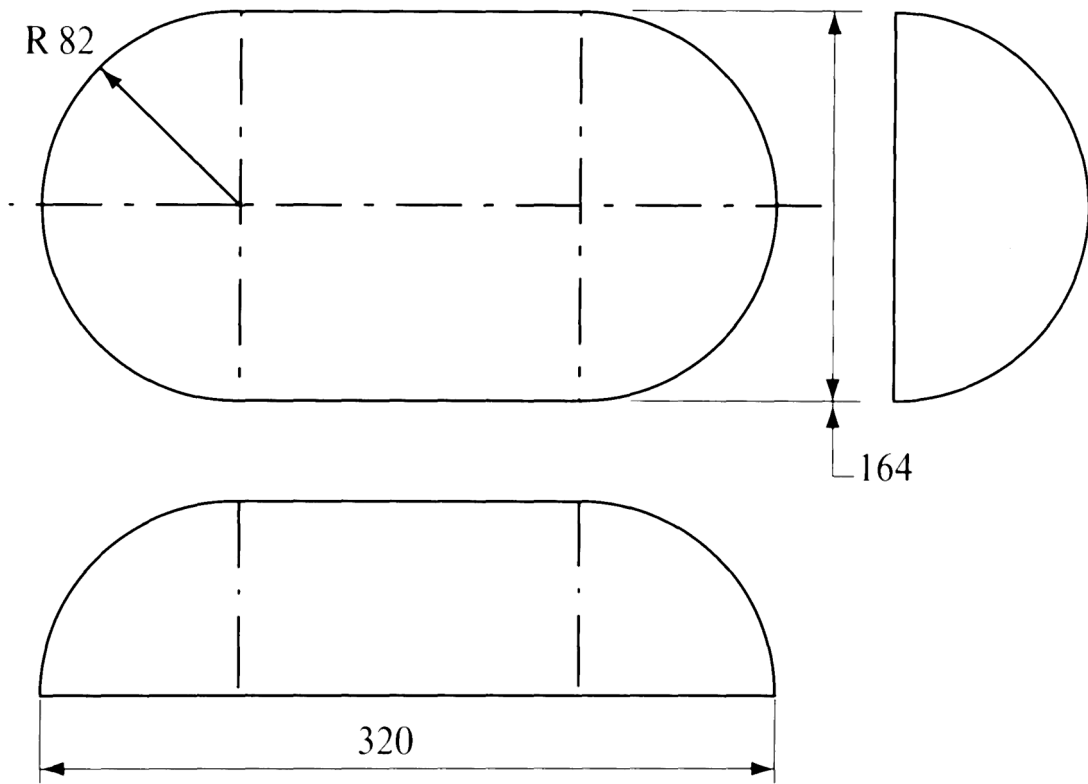
- 2.2.1.1. Jõu rakendamissuund on asjaomase istekoha vertikaalsel kesktasapinnal; see on horisontaalne ning suunatud istme tagumiselt küljelt ettepoole.
- 2.2.1.2. See suund on kõrgusel H_1 , mis on vahemikus 0,70 kuni 0,80 m ja on võrdlustasapinna kohal. Täpse kõrguse määrab kindlaks tootja.
- 2.2.2. Samaaegselt rakendatakse katsejõudu

$$\frac{2\,000}{H_2} \pm 100\text{ N}$$

istme tagumisel küljel iga istekoha juures samal vertikaaltasapinnal ja samas suunas kõrgusel H_2 , mis on 0,45–0,55 m kõrgusel võrdlustasapinna kohal, kasutades punktile 2.1 vastavat seadet. Täpse kõrguse määrab kindlaks tootja.

- 2.2.3. Punktides 2.2.1 ja 2.2.2 määratletud jõudude rakendamisel hoitakse katsevorme võimalikult palju kontaktis istme tagumise küljega. Katsevormid võivad pöörelda horisontaaltasapinnal.
- 2.2.4. Kui iste koosneb mitmest istekohast, rakendatakse igale istekohale jõudu üheaegselt ning ülemisi ja alumisi katsevorme on sama palju kui istekohti.
- 2.2.5. Katsevormi ja iga istekoha algasend määratakse kindlaks nii, et katseseadmed viiakse istmega kontakti jõu abil, mis on vähemalt 20 N.
- 2.2.6. Punktides 2.2.1 ja 2.2.2 osutatud jõudusid rakendatakse võimalikult kiiresti ning neid hoitakse koos olenemata deformatsioonist kindla väärtuse juures vähemalt 0,2 sekundit.
- 2.2.7. Kui katse on tehtud ühe või mitme jõuga, kuid mitte kõigi jõududega, ja need on suuremad punktides 2.2.1 ja 2.2.2 osutatud jõududest ning kui iste vastab nõuetele, loetakse katse edukaks.

Joonis 1

6. liide

M₂- ja M₃-kategooria sõidukite leenide tagumiste külgede energia neeldumise karakteristikud

1. Käesoleva lisa punktis 2.2.1 määratletud võrdlusvööndis asuvate leenide tagumiste külgede osi kontrollitakse tootja taotlusel vastavalt direktiivi 74/60/EMÜ III lisas kehtestatud energia neeldumise nõuetele. Selleks katsetatakse kogu paigaldatud lisavarustust kõigis kasutusasendites, v.a lauad, mis pannakse ülestõstetud asendisse.
2. Katsele viidatakse istme tüübikinnitustunnistuse *addendumis* (I lisa 4. liide). Lisatakse joonised, mis näitavad leeni tagumise osa piirkonda, mille energia hajumist on kontrollitud.
3. Katset võib kohaldada muude sõidukiosade suhtes kui istmed (1. liite punkt 3.5.3)."

Lisatakse uus IV lisa:

“IV LISA

II JA III LISA ALLA MITTEKUULUVATE SÕIDUKITE ÜLDNÕUDED

1. Üldosa

- 1.1. Käesolevas lisas sätestatud nõudeid kohaldatakse N_1 -, N_2 - või N_3 -kategooria sõidukite ja III lisa alla mittekuuluvate M_2 - ja M_3 -kategooria sõidukite suhtes.

2. Üldnõuded

- 2.1. Istmed ja pinkistmed peavad olema kindlalt kinnitatud sõiduki külge.
- 2.2. Liikuvaid ja pinkistmeid peab saama igas võimalikus asendis automaatselt lukustada.
- 2.3. Reguleeritavaid leene peab saama igas võimalikus asendis lukustada.
- 2.4. Kõik istmed, mida saab kallutada ettepoole või millel on kokkuklapitavad leenid, peavad tavaasendis automaatselt lukustuma.
- 2.5. Peatugi paigaldatakse kõigi kuni 3 500 kg täismassiga M_2 -kategooria ja N_1 -kategooria sõidukite kõigile välimistele esiistmetele; nendele sõidukitele paigaldatud peatoed vastavad II lisa või direktiivi 78/932/EMÜ nõuetele.”
-